

Møte onsdag den 11. mars 2009 kl. 10

President: Carl I. Hagen

Dagsorden (nr. 58):

1. Spørretime
 - muntlig spørretime
 - ordinær spørretime

Presidenten: Representanten Ingebrigt S. Sørfohn, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Den innkalte vararepresentant for Vestfold fylke, Tom Strømstad Olsen, har tatt sete.

Fra Statsministerens kontor foreligger to brev til Stortinget.

Det første brevet, datert 27. februar 2009, lyder:

«I statsråd for H.K.H. Kronprinsregenten holdt på Oslo slott 27. februar 2009 kl. 11.00 er bestemt:

Statsministerens kontor

Statsråd Trond Giske overtar styret av Justis- og politidepartementet i tillegg til Kultur- og kirkedepartementet i den tiden statsråd Knut Storberget er sykemeldt.

Utnevning av politisk rådgiver Ketil Lindseth til statssekretær for statsråd Bjarne Håkon Hanssen i Helse- og omsorgsdepartementet.»

Det andre brevet, datert 6. mars 2009, lyder:

«I statsråd for H.M. Kongen holdt på Oslo slott 6. mars 2009 kl. 1100 er bestemt:

Statsministerens kontor

Statssekretær Jens Revold gis avskjed i nåde med virkning fra fredag 13. mars 2009.

Storingsrepresentant Åsa Elvik utnevnes til statssekretær for statsråd Tora Aasland i Kunnskapsdepartementet med virkning fra fredag 13. mars 2009.»

Presidenten foreslår at disse brevene vedlegges protokollen – og anser det som vedtatt.

Første vararepresentant for Nordland fylke, Geir-Ketil Hansen, vil ta sete som representant for den tiden representanten Åsa Elvik er statssekretær.

Valg av settepresidenter

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges to settepresidenter for Stortingets møter i dag og for resten av inneværende uke – og anser det som vedtatt.

Presidenten vil foreslå Solveig Horne og Anders Anundsen. – Andre forslag foreligger ikke, og Solveig Horne og Anders Anundsen anses enstemmig valgt som settepresidenter for denne ukens møter i Stortinget.

Statsråd Bård Vegar Solhjell overbrakte følgende kgl. proposisjoner:

1. Kgl. proposisjon om endring i statsbudsjettet for 2009 under Samferdselsdepartementet (kjøp av flyruter).
2. Kgl. proposisjon om samtykke til inngåelse av en avtale mellom Norge og Island av 3. november 2008 vedrørende grenseoverskridende hydrokarbonforekomster.

3. Kgl. proposisjon om samtykke til deltaging i ei avgjørd i EØS-komiteen om innlemming i EØS-avtale av fellesskapsprogrammet for vern av barn som nyttar Internett og annan kommunikasjonsteknologi.
4. Kgl. proposisjon om kostnadsauke på rv 283 Øvre Sund bru i Drammen i Buskerud – vidare utbygging.

Presidenten: Representanten Ketil Solvik-Olsen vil fremsette et representantforslag.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:05:20]: Jeg har på vegne av representantene Tord Lien, Torbjørn Andersen og meg selv gleden av å fremme forslag om å inkludere småkraft i et grønt sertifikat-marked.

Presidenten: Representanten Martin Engeset vil fremsette et representantforslag.

Martin Engeset (H) [10:05:47]: På vegne av stortingsrepresentant Jan Tore Sanner og meg selv har jeg gleden av å fremme forslag om å la private bemanningselskaper avlaste Nav i arbeidsformidlingen til arbeidsledige og å la attførings- og vekstbedrifter avlaste Nav i arbeidsevneavklaringen til yrkeshemmede.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:06:19]

Spørretime

- muntlig spørretime
- ordinær spørretime

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at følgende statsråder vil møte til muntlig spørretime:

- statsråd Anniken Huitfeldt
- statsråd Bård Vegar Solhjell
- statsråd Helga Pedersen

De annonserte regjeringsmedlemmer er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes om å reise seg.

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Jon Jæger Gåsvatn.

Jon Jæger Gåsvatn (FrP) [10:07:06]: Jeg har et spørsmål til kunnskapsministeren.

Det første årskullet som har fulgt læreplanverket for Kunnskapsløftet fra 2006, er nå i ferd med å avslutte sin utdanning på videregående skole. I de siste dagene har vi fått bekymringsmeldinger fra både Telemark, Sogn og Fjordane og Rogaland om at flere titalls avgangselever ikke vil få vitnemål, fordi de for ca. tre år siden valgte en feil fag-

kombinasjon. Trolig vil det komme flere slike meldinger fra flere fylker.

For kort tid siden fikk alle landets skoler tilgang til et kontrollprogram som de kunne kjøre de ulike fagkombinasjonene opp mot. Slik har det blitt avdekket at mange elever har valgt kombinasjoner som ikke kvalifiserer til vitnemål. Myndighetene skylder på hverandre. Skoleeiere, som skal ha en rådgivende og veiledende funksjon, sier at regelverket er ulogisk, uoversiktlig og vanskelig å forstå. Direktoratet på sin side hevder at skolene ikke har satt seg godt nok inn i regelverket. Taperne i denne sammenhengen blir de mange elevene som nå blir demotiverte, og det et halvt år før de skal ta sin eksamen. De er frustrerte, de føler seg sviktet, og de er usikre på om framtidsplanene legges i grus.

Jeg har flere spørsmål: Mener statsråden at skolene har fått god nok og tydelig nok informasjon om hvilke fagkombinasjoner som vil kvalifisere til vitnemål, og hvilke som ikke vil gjøre det? Mener statsråden at feil fagkombinasjon burde ha blitt oppdaget tidligere, slik at korreksjoner kunne vært foretatt? Og i den grad statsråden tar selvkritikk på at informasjonen fra departementet kunne ha vært bedre, hva vil statsråden konkret bidra med overfor disse elevene for at frustrasjonsnivået senkes, slik at de de siste månedene kan konsentrere seg fullt og helt om sin videregående utdanning og den kommende eksamen?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:08:45]: Vi skal ikke la disse elevene i stikka. Dersom skulen eller utdanningsmyndighetene har gjort feil, må vi sjølve ta ansvar for dei feila og ikke la elevene sitje igjen med problema.

Vi har pr. i dag ikke oversikt over omfanget av dette. Vi kjenner til nokre enkeltksempel. Vi har heller ikke oversikt over i kva grad ein har søkt om dispensasjon eller andre løysingar for elevene. Eg kan likevel seie veldig klart at vi vil ta på oss det ansvaret vi har, og sørge for at elevene får dei rettane dei har krav på, og at dei får den utdanninga som det er viktig for dei å få.

Så er spørsmålet om vi burde ha informert betre. Vel, slike ting må vi gå igjennom i ettertid. Det eg vil seie, er at den nettsida som beskriv desse reglane, er den mest besøkte nettsida til departementa, og ho har vore tilgjengeleg heilt sidan Kunnskapslyftet kom i gang. Men vi kjem no sjølvsagt til å gå igjennom regelverket, vi vil sjå på om det er mangelfull informasjon, eller om dette er eit problem som har vore på enkelte skular fordi ein ikke har følgd opp informasjonen godt nok. Det vert i neste runde.

Det viktige no er å sørge for at elevene får si utdanning. Derfor vil vi gå igjennom korleis vi kan sikre det. Det er Utdanningsdirektoratet i gang med. Det kjem eg personleg til å følge med på. Vi kjem sjølvsagt til å ha kontakt med alle dei skulane der det viser seg at det har vore problem.

Jon Jæger Gåsvatn (FrP) [10:10:22]: Jeg takker for statsrådets svar. Jeg regner med at statsråden skjønner at dette haster.

Vi hørte nettopp på NRK om en elev på Firda videregående skole – i statsrådets eget hjemfylke og nabokommune. Hun er glad i matematikk og har planer om å ta læ-

rerhøyskolen. Men hun står i fare for ikke å få vitnemål fordi hun har valgt fordypning i matematikk, som tilhører et annet utdanningsprogram. Hadde hun valgt en lettere matematikk, ville hun ha fått vitnemål. Men fordi hun valgte å skaffe seg bedre kunnskaper, får hun ikke det.

Når samfunnet skriker etter folk med realfagkompetanse, og vi ønsker oss veldig mange flere lærere med matematikkkompetanse, hvordan vil statsråden forklare at elever blir behandlet på den måten? Hva er egentlig logikken?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:11:06]: Statsråden sitt heimfylke er Akershus, og heimkommunen er Vestby. Men eg har i mange år budd i Sogn og Fjordane – det er riktig – og eg kjenner godt Firda vidaregåande skule, som er ein veldig god vidaregåande skule.

Eg kjenner ikkje til det konkrete enkeltksempet, men eg veit at på enkelte vidaregåande skular har ikkje elevene fått god nok informasjon. Det har gjort at dei har følgd eit løp som gjer at dei ikkje får vitnemål. Eg vil gjenta det som er hovudbodskapen: Vi vil ikke la elevene i stikka. Myndigheter og skular vil ta ansvaret for feil som er gjorde av oss. No må vi gå igjennom kvar einskild sak, for det kan variere litt frå sak til sak og frå skule til skule. Det vil vi gjere raskt, for vi forstår at her må det handlast raskt. Det gjeld elevar som no går ut av vidaregåande skule, og det vil vi jobbe kontinuerleg med framover.

Presidenten: Det blir fire oppfølgingsspørsmål – først Ine Marie Eriksen Søreide.

Ine Marie Eriksen Søreide (H) [10:12:12]: Jeg legger til grunn at det statsråden nå sier, er at de elevene som har gjort feil valg eller på annen måte har kommet opp i problemer, nå blir hjulpet. Det som derimot fortsatt er et problem, er at mange elever tidlig velger feil – både yrkesretninger og fagretninger – og dermed faller ut av videregående opplæring.

I et representantforslag fra Høyre som ble fremmet i 2007, foreslo vi at Regjeringa skulle sette i gang et prøveprosjekt med yrkesrådgivning i ungdomsskolen. Rådgiverne kommer fra den videregående skolen, der den beste yrkesveiledningskompetansen ofte ligger, men jobber hovedsakelig på ungdomstrinnet. En samlet komité bad Regjeringa utrede og vurdere forslaget om et prøveprosjekt og komme tilbake til Stortinget på egnet måte. Siden har ingenting skjedd. Dette var altså i juni 2007. Spørsmålet er egentlig: Hvor står denne saken nå?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:13:07]: Fråfallet i vidaregåande skule er eit alvorleg samfunnsproblem. Det har veldig mange årsaker. Ei vesentleg årsak er feilval frå ungdomstrinnet og oppover i vidaregåande skule. Derfor har Regjeringa gjennomført ei svært sterk og omfattande satsing på ulike tiltak mot fråfall, bl.a. rådgjeving. Seinast i budsjettet for i år er løyvingane til karrierettleiingssentra styrkte. Vi har profesjonalisert rådgjevingstenesta, og vi har auka løyvingane. Det obligatoriske faget utdanningerval kom for første gongen inn i læreplanen på ungdoms-

trinnet dette skuleåret. Tilbakemeldingane frå skulane er veldig positive.

Om kort tid skal vi leggje fram ei kompetansemelding for Stortinget, som bl.a. òg vil ta opp spørsmåla omkring fråfall. Der vil vi òg kome tilbake til forslag og problemstillingar som er reiste av andre når det gjeld arbeidet mot fråfallet i vidaregåande skule.

Presidenten: Dagrun Eriksen – til oppfølgingsspørsmål.

Dagrun Eriksen (KrF) [10:14:09]: Jeg tror vi alle ser at den situasjonen som hovedspøreren tok opp i sitt spørsmål, er en uheldig situasjon. Men det vi ofte ser, er at dette også er en litt typisk situasjon. For første kull i alle reformer blir ofte skadelidende – de blir prøvekaniner og blir utsatt for manglende informasjon eller strukturer som gjør at de ikke klarer å fullføre på en god nok måte.

Det vi står overfor i lærerutdanningen, som vi skal til med nå, er at vi skal prøve å kombinere gammel lærerutdanning med ny lærerutdanning. Vi skal også se for oss hvordan folk i forhold til å ta feilvalg klarer å ta opp nye fag.

Mitt spørsmål er: Hvordan sikrer departementet seg at vi ikke får lignende tilfeller i forbindelse med nye saker – at vi ikke får førstekullsfeil, men ikke minst at overgangsordninger mellom gamle og nye ordninger sikres?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:15:05]: Eg trur vi skal vere litt forsiktige med å antyde at dette er typisk, for det typiske – så vidt vi veit no – er at veldig mange sider av Kunnskapslyftet fungerer veldig bra. Og det biletet vi førebels har, er at dei feila som myndigheiter og skular har gjort, og som rammar elevar, er enkelteksempel.

Ein veldig viktig ting no er å få oversikt over omfanget av dette. Eg tør ikkje her i dag seie om det berre er nokre få enkelteksempel, eller om det er meir enn det. Det jobbar vi for å få oversikt over. Så må vi vidare gjere det vi kan for å hjelpe dei elevane som har vorte ramma. Neste steg er å sørgje for at vi rettar opp eventuelle feil, at vi forbetrar rutinar, og at alle skular i neste runde gir god informasjon til sine elevar.

Presidenten: Odd Einar Dørum – til oppfølgingsspørsmål.

Odd Einar Dørum (V) [10:16:01]: Det er ganske bred enighet i Kunnskapslyftet om det statsråden nå sa – vi vil at folk skal gjøre det bra, og folk skal ha en redelig sjanse. Min uro er at vi også tidligere i denne stortingsperioden har fått noen eksempler på andre sakfelt hvor forskrift styrt av finjus på mange måter nesten har satt til side det politikere i stortingssalen mener.

Jeg antar at statsråden har den oppfatning at forvaltningen skal sørge for at borgerne – i dette tilfellet elevene – som faktisk gjør det de kan, kommer igjennom og blir behandlet skikkelig. Vi hadde jo eksemplet fra Gåsvatn om dem som hadde valgt fordypning.

Jeg håper at statsråden tar med seg at det kan tenkes at styringsmåten slår ut på måter som ikke er politisk ment,

verken fra statsrådens side eller fra Stortingets side. Jeg vil sterkt oppfordre statsråden til å ta det med seg videre, spesielt fordi jeg, som sagt, har opplevd dette på også andre områder enn det som er temaet i spørretimen her i dag.

Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:16:55]: Som representanten Dørum kanskje har oppdaga før, står nok sunn fornuft veldig mykje høgare i kurs hos meg enn finjus.

Når det er sagt, vil eg seie at vi må ha regelverk som klargjer rammene for den enkelte skule. Og når det gjeld spørsmålet om kva kombinasjonar ein må velje, trur eg òg det er allmenn einigheit om det.

Det vi no må gjere, er først og fremst å sørgje for rask og god hjelp til elevar som har kome i ein vanskeleg situasjon. Dernest er eg einig i at vi må sjå på både rutinar og informasjon, og eg er sjølv sagt heller ikkje framand for å vurdere regelverket og korleis eventuelle problem med det skal handterast i neste runde. Men eg trur at første fokus no er å gjere noko for elevar som er ramma.

Presidenten: Åse M. Schmidt – til oppfølgingsspørsmål.

Åse M. Schmidt (FrP) [10:17:53]: Statsråden sa jo selv i sitt svar til representanten Gåsvatn at denne siden var den mest besøkte hjemmesiden. Det må kanskje bety at den må leses flere ganger for å forstå hva som er rett. Derfor ønsker jeg kanskje at statsråden ikke bare sier at en sikrer at skolene skal gi rett informasjon, men at han kanskje også tar litt selvkritikk – at departementet i sin ordbruk og sin språkdrakt kanskje blir litt tydeligere, og forenkler dette. I Tyskland har de noe som heter Amt-Deutsch. Kanskje en også skulle ha en slags fokusering på byråkratnorsk, slik at det blir enklere å forstå.

I tillegg ble det også nevnt her – faktisk av rådgiveren ved eksamenskontoret for videregående skoler i Sogn og Fjordane – at de visste om at dette var et problem før jul, da de kjørte fagsammensetninger opp mot kontrollprogrammet. Men så sier han at nå har hele landet fått tilgang til kontrollprogrammet. Er det mulig at noen får informasjon, og andre ikke?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:18:54]: Eg lovar at eg skal gå tilbake til departementet og lese den sida sjølv, og eventuelt sende det over til dei folka som jobbar med Klart språk-prosjektet i Fornyingsdepartementet. Eg skal ikkje utelukke at dette kan vere noko av biletet. Men hovudbiletet er likevel at det førebels dreier seg om enkelte elevar på enkelte vidaregåande skular. Det betyr iallfall at dei aller fleste elevane – så langt vi har oversikt over i dag – har fått den informasjonen dei skal ha, og gjort val som gjer at dei får vitnemål. No må vi få oversikt over det totale biletet, om det er meir enn eit problem som dreier seg om enkelte. Vi må hjelpe dei det gjeld, og så skal vi òg sjå på både informasjon, rutinar og regelverk, slik at det i framtida er bra og klart.

Presidenten: Stortinget går vidare til neste hovudspørsmål.

Olemic Thommessen (H) [10:19:57]: Jeg har et spørsmål til likestillingsministeren.

Sist helg var det nok en runde med barnevern i mediene. Denne gangen dreide det seg om rus og om institusjonenes muligheter til å håndtere rusproblematikken. Og dette er altså ikke noe enestående oppslag. I tre – for ikke å si fire – år, altså hele denne perioden, har vi i sak etter sak etter sak reist spørsmål knyttet til barnevernet. Det har dreid seg om manglende økonomistyring. Det har dreid seg om kritiske bemerkninger fra Riksrevisjonen. Det har dreid seg om en situasjon hvor barnevernet åpenbart ikke har det de trenger for å håndtere rus. Vi hører at barn debuterer med rus innenfor barnevernet. Det dreier seg om svikt i tilsyn. Det dreier seg om dramatiske økninger i akutt plasseringer, lengre ventetider, lengre køer. Vi hører at antallet administrative stillinger øker dramatisk innenfor Bufetat, samtidig som antallet stillinger der tjenestene ytes, er vesentlig færre. I sak etter sak har vi tatt opp dette. Det har vært i budsjettssammenheng, og det har dreid seg om forslag fra opposisjonen innenfor en rekke områder. Og jeg hadde kanskje ventet at vi på et tidspunkt skulle se en lysning i tunnelen. På et tidspunkt skulle man kanskje tro at tingene ville bli bedre, når Regjeringen tross alt har hatt tre og et halvt år på å bedre situasjonen for noen av de aller svakeste i vårt samfunn.

Mitt spørsmål er: Føler statsråden at hun har kontroll over situasjonen?

Statsråd Anniken Huitfeldt [10:21:59]: Det gjør jeg. Men det betyr ikke at det ikke er utfordringer i både det statlige og det kommunale barnevernet.

Når det gjelder Riksrevisjonen, vil jeg minne representanten om den kommentaren som kom fra Riksrevisjonen etter fire år under den regjeringen han støttet, nemlig at den statlige barnevernsreformen var underfinansiert. Derfor har noe av det viktigste vi har gjort, vært å øke bevilgningene, slik at vi kan gi et mer tilrettelagt tilbud til den enkelte. Noe av det viktige i den statlige barnevernsreformen har bl.a. vært at når vi får ungdom på 14–15 år med store atferdsproblemer, har man tidligere tenkt at bare vi får dem vekk fra miljøet og sendt dem på institusjon, så ordner det seg vel. Vi har erfaring med at mange institusjoner gjør en meget grundig jobb, men i økende grad har vi også brukt hjelpetiltak i hjemmet. Jeg vil råde representanten Olemic Thommessen til å oppsøke familier som har fått hjelp med MST-metoden, og fått hjelpetiltak med meget gode resultater. Barnevern handler om å gi kunnskapsbaserte metoder, barnevern som virker.

Jeg vil også si at noe av det viktigste er å komme inn tidlig. Vi har fått en undersøkelse fra NOVA som viser at mange barnevernsbarn får ganske store problemer senere i livet. Men de som får godt ettervern, klarer seg bedre, og de som får hjelp tidlig, klarer seg bedre. Derfor har jeg levert en rekke lovforslag som gir mye sterkere rettslig vern i forhold til å få et ettervern, til Stortinget. Vi har også vært opptatt av å gi mer kunnskap til det kommunale barnevernet. Så alt i alt mener jeg vi har svart meget godt på de kritiske merknadene som har kommet omkring barnevernet, og

vi har mye bedre svar enn det den forrige regjeringen hadde.

Olemic Thommessen (H) [10:23:42]: Etter fire år i posisjon synes jeg kanskje det er på tide at man må ta ansvar for hvordan man faktisk greier å løse problemer. Man har altså hatt tre–fire år med problemområder stadig vekk, som man åpenbart ikke greier å løse. Jeg kan forsikre statsråden om at jeg har oppsøkt ganske mange som har med barnevernet å gjøre, for ikke å snakke om alle dem som oppsøker meg, som føler at de faller utenfor et system.

Jeg synes det er påfallende at man i et så lite departement – tross alt – som vi her snakker om, som har denne ene store oppgaven for denne ene virkelig utsatte gruppen, likevel ikke greier å løse de problemene som er.

Sist uke hadde vi eksempler fra Bergen, hvor vi hører om barnevernsbarn som er plassert i hybler, som bor alene, som ikke har hatt tilsyn på ett og et halvt år. Når avisen sjekker opp i dette, viser det seg at tilsynsmyndighetene ikke vet at de har tilsyn der i det hele tatt. Det, statsråd, kaller ikke jeg å ha kontroll over situasjonen.

Statsråd Anniken Huitfeldt [10:24:49]: Olemic Thommessen vet meget godt at jeg nettopp har sendt ut forslag på høring om å overføre tilsynsansvaret fra mitt eget departement til Helsetilsynet, og det er fordi vi har fått et statlig barnevern. Den forrige regjeringen tok ikke ansvar for å styrke tilsynet. Jeg mener tvært imot at det er meget viktig, og vil derfor styrke tilsynsbiten.

Jeg vil også si at vi har gått meget nøye inn i den situasjonen som har vært ved en barnevernsinstitusjon, hvor det var en jente som døde for ikke så lenge siden. Det er nå full gjennomgang av denne saken, og jeg er trygg på at den vil få en nyttig oppfølging. Det er også slik at alle tilsynsmyndigheter nå skal satse på rustilsyn, og kompetansen skal økes i hele barnevernet hva gjelder ruskompetansen.

Presidenten: Det blir fire oppfølgingsspørsmål – først Ulf Erik Knudsen.

Ulf Erik Knudsen (FrP) [10:25:45]: Når barn og ungdom er i offentlige institusjoner, skal de være trygge. Vi har et barnevern i Norge som er forfulgt av skandaler, og det er noe vi ikke kan leve med. Spørsmålet er om vi faktisk burde få en stortingsmelding om saken, eller en redegjørelse fra statsråden, hvor hun ser på hvorfor det går slik, hvorfor det ikke er ryddet opp, og hvilke nye kontrollmetoder som kan settes i verk. Fremskrittspartiet har i den sammenheng bl.a. tatt til orde for mer uavhengige tilsyn.

Mitt spørsmål til statsråden er: Hva har hun konkret tenkt å gjøre, og til hvilket tidspunkt? Vi har nå en regjering som har sittet med flertallet i tre og et halvt år, og som ikke har evnet å rydde opp. Spørsmålet man nesten må stille seg, er om dette faktisk går på viljen. Vi vil gjerne ha svar nå på hva man konkret skal gjøre, og til hvilket tidspunkt.

Statsråd Anniken Huitfeldt [10:26:44]: Jeg har fått en rekke skriftlige spørsmål fra Høyre, og også fra Fremskrittspartiet, og jeg vil redegjøre for det på en meget grundig måte. Jeg vil understreke at det gjøres en meget god jobb i det statlige barnevernet, og den hjelpen som gis til det enkelte barn og den enkelte familie, er bedre enn før. Det er ikke slik, som Fremskrittspartiet tror, at hvis man har en 14-åring som ikke har det så greit, er det bare å sende ham vekk så ordner det seg selv. Det må metoder til som er gode. Det må være en behandling som funker. Derfor er det et kunnskapsbasert barnevern som er vårt svar.

Jeg vil også si at vi følger opp Fremskrittspartiets syn på tilsyn. Derfor overfører vi ansvaret for tilsyn til Helse-tilsynet, for å få det mer uavhengig fra mitt departement og for å få et mer faglig og profesjonelt tilsyn.

Den største forskjellen mellom oss og Fremskrittspartiet er at Fremskrittspartiet ved hver eneste anledning har kuttet hundretalls millioner i det statlige barnevernet, og det blir det ikke mer kvalitet av.

Presidenten: Dagrun Eriksen – til oppfølgingsspørsmål.

Dagrun Eriksen (KrF) [10:27:47]: Jeg synes det er gledelig å høre at dagens regjeringspartier nå anerkjenner MST-metoden og hjemmetiltak som en viktig del i barnevernet.

I valgkampen hørte vi ofte fra dagens regjeringspartier at vi ikke skulle sette bestemor ut på anbud. Allikevel har vi sett at den gruppen som kanskje er den mest sårbare gruppen vi har, nemlig barnevernsbarn, opplever at deres hjem er blitt satt ut på anbud, at de må flytte ut av fylket for å få et tilbud som tilfredsstillende på pris, selv om kvaliteten kan være akkurat den samme. Det har resultert i at mangeårig kompetanse som har jobbet med å gi disse sårbare barna et hjem, nå må legges ned. Dette er ikke ukjent for statsråden.

Hva har statsråden gjort, og hva har man tenkt å gjøre for at dette ikke skal fortsette? Dette er en uverdigg situasjon for de aller svakeste i vårt samfunn.

Statsråd Anniken Huitfeldt [10:28:45]: Vi har gått meget nøye inn i tallene i forhold til hvor mange som flyttes ut av eget fylke, eller egen region, og de har gått ned i løpet av den perioden vi har hatt det statlige barnevernet. Det var jo en av hovedideene til Laila Dævøy, at flere skulle få hjelp i sitt lokalmiljø. Det er også fulgt opp. Det betyr jo ikke at alle får hjelp i sitt lokalmiljø, eller i sin region, men det er det vi jobber mot, og vi går i riktig retning.

Når det gjelder kjøp av private barnevernsplasser, har vi skilt ut de ideelle organisasjonene og har en skjermet konkurranse når vi anskaffer oss disse. Det betyr jo ikke at alle får forlenget kontrakt med etaten, men det betyr bl.a. at flere ideelle plasser ble kjøpt i den forrige runden vi hadde, og vi har også forlenget perioden de har kontrakt med det offentlige fra to til fire år, pluss ett pluss ett, for å sikre stabilitet. Det er helt klart at representanten har rett i at flytting av barnevernsbarn ikke er heldig.

Presidenten: Trine Skei Grande – til oppfølgingsspørsmål.

Trine Skei Grande (V) [10:29:52]: Jeg er helt sikker på at statsrådens solskinnshistorier fins. Problemet er bare at vi ikke måles på dem som det går best med. Vi måles på hvordan vi takler dem det går verst med.

Venstre og Regjeringa er enige om at barnevernet nok har myndighet til maktutøvelse overfor barn. Den historien som Olemic Thommessen kommer med, er påfallende. Man forventer jo at barnevernet tar det samme ansvaret, positivt og negativt, overfor et barn, som det foreldre skal ta. Det betyr at man forventer den samme omsorgen som foreldre skulle ha gitt, men man forventer også den samme autoritetsutøvelsen, med grensesetting og oppfølging med tanke på rus – det ligger også omsorg i grensesetting.

Jeg lurar på om statsråden er enig i at barnevernet faktisk har den myndigheten, og om de faktisk er villige til å utøve den myndigheten overfor barna.

Statsråd Anniken Huitfeldt [10:31:03]: Vi har gjennom årenes løp sett at en rekke barnevernsbarn ikke har fått de rettighetene de har krav på. Derfor har vi gjennom de siste årene utviklet ganske klare rettighetsforskrifter, slik at det enkelte skal ha rettssikkerhet. Men mange ganger settes jo disse rettighetsforskriftene noe opp mot kontrollen med det enkelte barn. Hvis man f.eks. har en mobiltelefon og handler narkotika med den, er det da rettssikkerheten som gjelder, å få lov til å beholde den telefonen? Eller kan institusjonen da gå inn og legge beslag på telefonen, slik foreldre ville ha gjort?

Jeg tror det er riktig å gå inn i disse rettighetsforskriftene på nytt, med tanke på at barnevernet har ansvar for grensesetting overfor barn og unge. Men det er også slik at det enkelte barnevernsbarn har rettssikkerhet.

Presidenten: Erna Solberg – til oppfølgingsspørsmål.

Erna Solberg (H) [10:32:00]: Jeg synes egentlig det er ganske oppsiktsvekkende at statsråden nå sier at hun har full kontroll over barnevernet, når hun den 25. februar i Bergens Tidende sa noe annet. Da sa hun altså at noe var alvorlig galt i barnevernet. Alle som har lest Bergens Tidende de siste ukene, vil se at det er noe alvorlig galt i barnevernet. Statsråden varslet altså full gjennomgang. Har man kontroll over dette – når man sier til Bergens Tidende at det er noe som er alvorlig galt i barnevernet?

Og så har jeg lyst til å stille et spørsmål i forbindelse med den siste oppfølgingen, fra Trine Skei Grande. I 2007 avviste stortingsflertallet en gjennomgang av tvangsforskriften for å få den til å virke, på bakgrunn av akkurat den samme type saker som har vært i media, om rus og mangel på mulighet til å bruke tvang. Da avviste stortingsflertallet at det var behov for det. Nå sier statsråden at det åpenbart er behov for det. Betyr det at statsråden nå angreir på det hennes eget parti mente i 2007?

Statsråd Anniken Huitfeldt [10:33:05]: Jeg sa vel ganske tydelig at jeg ønsket å se på praktiseringen av rettighetsforskriften.

Når det gjelder bruk av tvang i barnevernet, er det gode muligheter til det innenfor dagens regelverk. Enkelte ganger er det helt nødvendig. Men vi vet jo generelt at hvis vi låser ungdom inne lenge, er det ikke slik at de kommer ut i den andre enden som langt mer integrerte samfunnsmedlemmer. Ofte gjør det vondt verre. Men mange ganger er det helt nødvendig å bruke tvang overfor barnevernsbarn.

Jeg mener at vi har gått inn i situasjonen i region vest veldig nøye. Det har også fått konsekvenser for hele det statlige barnevernet. Vi ser at vi skal styrke kompetansen i forhold til rus, og vi ønsker å styrke tilsynet over hele Norge når det gjelder rus. Men det er klart at slike enkelt-episoder med barn som dør i en barnevernsinstitusjon, er meget alvorlige.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

May-Helen Molvær Grimstad (KrF) [10:34:14]: Eg har eit hovudspørsmål til barne- og likestillingsministeren.

Vi har nettopp feira 8. mars. Samtidig var Regjeringa samla til budsjettkonferanse på Thorbjørnsrud, og vårens lønnsoppgjer er rett rundt hjørnet. Vi har i Noreg kome langt på likestillingsområdet, men vi ligg dårleg an når det gjeld likelønn. Det burde vere sjølvsagt at menn og kvinner får lik lønn for likt arbeid. I Noreg er dessverre situasjonen slik at kvinnene i svært mange år har vore den tapande parten i lønnskampen. Menn tener framleis 15–20 pst. meir enn kvinner i like stillingar.

Finansminister Kristin Halvorsen sa i den førre veka at ein likelønnsrett vil bli ei valkampsak for SV. Eg ser ingen grunn til at Regjeringa skal vente til valkampen eller til neste periode med å kjempe for likelønn. Skal vi få fleire menn til å bli førskulelærarar, fleire menn til å bli sjukepleiarar og barnevernspedagogar, må vi gjere noko med likelønna. Skal vi få fleire til å dele meir på foreldrepermisjonen, vil likelønn vere svært viktig. Og skal vi kome i mål med likestilling, er likelønn ekstremt viktig. Vi kan derfor ikkje kome i mål med det sterke og viktige arbeidet som er blitt gjort på likestilling, før vi greier å få gjort noko med lønna. Derfor synest vi no at tida for handling er inne. Kristeleg Folkeparti ventar at Regjeringa som eit ledd i eit inntektspolitisk samarbeid lyftar likelønna inn i årets lønnsforhandlingar. Det er ikkje å blande seg inn i lønnsforhandlingane. Det er å ta eit politisk ansvar.

Vil Regjeringa og barne- og likestillingsministeren vere med på å ta eit ansvar for det?

Statsråd Anniken Huitfeldt [10:36:04]: Vi har jo satt ned Likelønnskommisjonen, så vi har ikke vært fornøyd med den utviklingen som vi har hatt på likelønnsiden de siste årene. Det er flere forslag som denne kommisjonen har kommet med. Det ene er tredelt fødselspermisjon. Der er jo representanten og jeg enige om at det forslaget som ble fremmet, ikke er godt nok og ikke tar godt nok hensyn til fleksibilitet. Men vi har varslet at vi ønsker å utvide pappakvoten til 14 uker. Vi har jo doblet den i

løpet av den tiden vi har sittet, så dette er et meget viktig forslag.

Likelønnskommisjonen har også andre viktige forslag, bl.a. styrking av Likestillings- og diskrimineringsombudet, og at man skal få kompensert lønsmessig for den tiden man har vært i fødselspermisjon. Det er ett av mange forslag.

Vi vil vurdere alle disse forslagene i samarbeid med partene i arbeidslivet. Noen har støttet Likelønnskommisjonens opplegg, og andre har vært mer kritiske, fordi de har ment at man ikke tar tilstrekkelig hensyn til lavlønnsgrupper som har stor kvinneandel, f.eks. hjelpepleiere og stuepiker. Jeg tror det er viktig å ha en god dialog med partene i arbeidslivet om disse spørsmålene. Det er ikke noe vi som politikere kan tre ned over partene, for det er partene som bestemmer lønnsdannelsen i Norge. Men vi har jo et trepartssamarbeid, og det er naturlig å diskutere disse spørsmålene i samarbeid med partene.

May-Helen Molvær Grimstad (KrF) [10:37:36]: Likelønnskommisjonens utgreiing kom for litt over eit år sidan. Regjeringa har hatt god tid til å vurdere tiltak, men har likevel ikkje kome med konkrete forslag.

Finansminister Kristin Halvorsen har sagt at ho ønskjer ein likelønnsrett. Eg synest det er eit godt forslag. Kristeleg Folkeparti ønskjer det, og vi har fremja forslag i Stortinget om at Regjeringa må kome med forpliktande tiltak, utan at vi har fått gehør for det.

Når det gjeld fedrane sin situasjon og det med fedrekvoten, har ikkje Regjeringa gjort veldig mykje i denne perioden. Ho har kome med to ekstra veker – teke to veker frå den felles permisjonstida som ein hadde frå før.

Når det gjeld sjølvstendig opptjeningsrett for far, har ikkje Regjeringa gjort noko i den tida – tre og eit halvt år – ho har sete med makta. Eg ventar eigentleg at Regjeringa får fram fleire konkrete tiltak mens ein har moglegheit til det. Det er mykje som har vore vurdert i lang tid. Eg trur at likelønnsrett må til, skal vi få konkrete resultat. Når det gjeld dei andre punkta, har det vore små skritt – vi hadde trudd at det kom til å bli større skritt frå denne regjeringa.

Statsråd Anniken Huitfeldt [10:38:42]: Vi har gjennomført en stor økning i pappakvoten. I tillegg har vi gjort det som den forrige regjering sa den skulle gjøre – men som den ikke gjorde – nemlig å innføre opptjeningsrett for selvstendig næringsdrivende. Det betyr mye. Det er langt flere som har rett til pappapermisjon nå enn det som var tilfellet tidligere, så her har vi gått mange skritt i riktig retning.

Jeg vil si at dette er et spørsmål jeg vil diskutere med partene i arbeidslivet. Det Kristin Halvorsen har sagt, må i tilfelle gjelde for neste hovedoppgjør, og ikke for oppjøret nå til våren. Vi må finne et opplegg i samarbeid med partene, som det er tilslutning til.

Presidenten: Det blir tre oppfølgingsspørsmål – først Ulf Erik Knudsen.

Ulf Erik Knudsen (FrP) [10:39:30]: Jeg har gleden av å være gift med en spesialsykepleier med fire–fem års utdanning innen et høyskolerelatert yrke. Vi klarer oss godt økonomisk, men ikke på grunn av sykepleierens lønning – vi har relativt hyggelige lønninger her i huset. Men vi kjenner altså denne lønsskjevheten på kroppen.

Regjeringspartienes politikere tar ofte til orde for dette med likelønn. Men jeg må igjen minne om at man faktisk har flertall, og at man da ikke bestandig skal bruke tiden til å snakke seg bort, men forsøke å handle. Dette er et problem som i stor grad kan løses i løpet av vårens lønnsoppgjør – så nå etterlyser jeg handling, ikke snakk, fra den sittende regjering.

Statsråd Anniken Huitfeldt [10:40:34]: Vi har lang tradisjon i Norge for at regjeringen ikke dikterer lønnsdannelsen.

Jeg er litt overrasket over at Ulf Erik Knudsen mener at vi skal gå inn og diktere dette, all den tid hans parti ønsker langt mer individuelle lønnsfastsettelse – da skal altså sykepleieren selv forhandle med det enkelte sykehus og se hvor mye man er verdt! Det at Regjeringen ikke skal ha noen holdning med hensyn til lønnsdannelse, er jo stikk i strid med den politikken som er Fremskrittspartiets svar – så her er det fundamental forskjell i synet på hvordan lønnsdannelse skal finne sted.

Jeg mener at vi skal gjøre dette i samarbeid med partene i arbeidslivet. Vi har hatt en høringsrunde om Like lønnskommisjonens opplegg. Den har fått tilslutning fra noen, men mange har vært sterkt imot det opplegget og den modellen som skisseres. Derfor må vi, i samarbeid med partene i arbeidslivet, diskutere hva slags innretning et eventuelt opplegg skal ha. Vi kommer ikke til å diktere noen løsning for dette.

Presidenten: Linda C. Hofstad Helleland – til oppfølgingsspørsmål.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [10:41:45]: Regjeringen bidrar til å opprettholde det offentlige monopolet på områder der kvinner har betydelig kompetanse. Dette fører til at kvinner må finne seg i dårligere lønn i offentlig sektor. Innenfor omsorgssektoren spesielt går kvinner glipp av innflytelse over egen arbeidshverdag, bedre karrieremuligheter og ikke minst høyere lønn, fordi det nesten er umulig å starte egen virksomhet. Ja, man kan nesten tro at det er Regjeringens ideologiske skylapper som hindrer kvinner i å få de samme muligheter som menn. Jeg går ut fra at det ikke er statsrådets hensikt.

Så mitt spørsmål til statsråden er: Hva vil statsråden gjøre for at f.eks. sykepleiere skal kunne starte egen virksomhet og tilby omsorgstjenester på lik linje med f.eks. tannleger, leger, advokater og ingeniører? De har gjort det i alle år, men i de kvinnedominererte yrkene er det helt umulig.

Statsråd Anniken Huitfeldt [10:42:53]: Jeg er litt usikker på hva dette spørsmålet egentlig inneholder.

For det første er det mulighet for sykepleiere å jobbe

i privat virksomhet, men det er altså ikke slik at private løsninger betyr bedre kvinnelønninger. Hvis vi ser til land hvor en vesentlig større andel av helsevesenet er privatisert, er det ikke slik at kvinnelønningene der er bedre. Det er typisk for Høyre at hver gang de har en utfordring, er privatisering løsningen.

Når det gjelder selvstendig næringsdrivende, vil jeg bare si: Hvis man ønsker å starte egen virksomhet, har vi, i motsetning til Høyre, innført fødselspermisjon for denne gruppen. Det har stor betydning. Jeg vet at mange kvinnelige gründere har vært usikre på å starte egen virksomhet, nettopp fordi de ikke har hatt den trygghet som de nå har fått – takket være vår regjering, ikke den forrige regjeringen.

Presidenten: Dagrun Eriksen – til oppfølgingsspørsmål.

Dagrun Eriksen (KrF) [10:43:50]: Det er ikke tvil om at lønnsordninger og permisjonsordninger faktisk henger sammen, og at den ene får konsekvenser for den andre. Problemet til Likelønnskommisjonen var at de på et vis sa at det var familiens problem – at familien måtte innrette seg etter det – mens det for Kristelig Folkeparti har vært veldig viktig at dette er samfunnets og arbeidslivets utfordring, ikke familiens.

Når vi i dag ser at det er 35–40 pst. av fedrene som ikke benytter seg av foreldrepermisjonsordningen, og at det er én av fem fedre som ikke har rettigheter til det, vil vi aldri klare å komme opp på et nivå hvor vi faktisk får til den likheten i arbeidslivet.

Så mitt spørsmål til statsråden er: Kommer nå endelig oppfølgingen av mannsmeldingen, med selvstendig opp-tjeningsrett for alle fedre? Vil statsråden inkludere studentpappaer i en slik type ordning – de som ikke har lønnet arbeid, men som også trenger å få være sammen med sine barn?

Statsråd Anniken Huitfeldt [10:44:49]: Jeg er jo enig i noe av det representanten sier om Likelønnskommisjonens opplegg, for det som var et av utsagnene, var jo at kvinner er for lenge borte og derfor skvises ut av arbeidslivet. Vi har jo ganske systematiske data gjennom mange år som viser at økt foreldrepermisjon har økt kvinners yrkesdeltakelse. Vi har altså en av verdens lengste fødselspermisjoner og den høyeste sysselsettingen av kvinner, 80 pst. Det bare viser at fødselspermisjon faktisk er en vei til integrering i arbeidslivet – ikke ekskludering.

Så er jeg enig i at selvstendig opptjeningsrett for alle er et viktig mål. Vi har innført nye rettigheter for stadig flere, vi har økt pappapermisjonen – men vi vil komme tilbake til disse spørsmålene på et senere tidspunkt.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Trine Skei Grande (V) [10:45:44]: Jeg har et spørsmål til statsråd Solhjell som ikke er direkte under hans ansvarsområde, men der han har deltatt kraftig i det offentlige ordsiftet. Jeg synes derfor det kan være passende å

bruke Stortingets talerstol til også å diskutere slike viktige saker.

Venstre var det første partiet som mente at man måtte finne ordninger som betaler kunstnere også for det som skjer av fildeling på nettet. Det har SV også famlende begynt å bevege seg inn i, mens kulturministeren i den regjeringen som Solhjell sitter i, har sagt om Venstres standpunkt at Venstre mister all troverdighet som kulturparti, og at Venstres forslag brutalt vil slå beina under norsk kulturliv. Når vi begynner å beskrive hvilke ordninger vi faktisk kunne laget, som jeg mener er bedre utviklet enn de ordningene SV har lagt fram i sitt program, mener kulturministeren i Regjeringen at lenger unna virkeligheten skal det godt gjøres å komme.

Så jeg har egentlig et veldig enkelt spørsmål: Deler statsråd Solhjell kulturministerens meninger om Venstres initiativ på dette området?

Presidenten: Statsråd Solhjell er ikke konstitusjonelt ansvarlig for dette spørsmålet, men han velger selv i hvilken grad han ønsker å besvare det.

Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:47:08]: Eg skal i alle fall kort gjere greie for Regjeringas politikk og mitt eige syn i dette spørsmålet.

For det første er det slik at dei opphavsrettsvedtaka som vi har i dag, kjem til å bestå, og eg trur ikkje dei i vesentleg grad er ei hindring for at ein kan lage andre forretningsmodellar og andre system som sikrar at opphavsmenn får betalt for sine åndsverk, samtidig som ein kan nytte dei moglegheitene Internett gir for f.eks. å dele kultur og kunnskap. Problemet i dag er jo, som eg er sikker på at representanten er einig i, at veldig mange opphavsmenn faktisk ikkje får betalt for spreiring og bruk av sine åndsverk på grunn av at systema ikkje fungerer godt nok. Det er altså ikkje behov for å ta frå opphavsmenn rettane til deira eigne åndsverk. Det er eit viktig prinsipp som Regjeringa står bak, og som har brei støtte. Derimot vil ein i åra framover måtte sjå på moglegheiter for å utvikle system for det. Eg har lagt merke til at kulturministeren òg har uttrykt seg i same retning, at det er viktig å slå ring om opphavsrettsregelverket, men at det absolutt kan førast ein diskusjon om kor ein skal gå vidare.

Det er også det som ligg til grunn i Soria Moria-erklæringa. Så er det slik at SVs noverande program og forslag til program går inn i ein viktig diskusjon om korleis vi skal sørge for at dei utruleg viktige moglegheitene som ligg der til å spreie kunnskap og kultur gjennom nettet, faktisk vert brukte. På mitt område, som er kunnskap, har vi jo ordningar som kan vere inspirasjon til det. Og ein har kome veldig langt. Ein har faktisk sørgt for betaling til opphavsmenn, og ein gjer læremiddel tilgjengelege på nettet. Liknande system må vi etter mitt syn òg føre ein debatt om innan kulturfeltet.

Trine Skei Grande (V) [10:49:06]: Jeg er veldig enig med statsråden, og jeg regner da med at kulturministerens karakteristikk av Venstre ikke kan stå lenger. Men da beverer vi oss inn på det neste, nemlig hvordan denne loven

skal håndheves. I dag er det mange som kjemper for en lov som egentlig ikke blir håndhevet. Man kjemper for prinsipper som man egentlig ikke vil sette ut i livet. Men noen ønsker da en privatpraktisering av den håndhevingen, nemlig at nettselskapene skal være tvunget til å dele ut informasjon og stenge fildelere ute fra det offentlige rom – som faktisk også Internett er en del av. Det har heldigvis Telenor sagt nei til, mens statsråd Trond Giske har uttalt at det er en god idé og en god straff.

Så spørsmålet er: Når man ikke kan håndheve dette på vanlig måte, mener statsråden at man skal privatpraktisere håndhevingen – eller skal man faktisk håndheve denne loven på samme måte som man håndhever andre lover?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:50:12]: Representantens karakterisering av kulturministeren i denne saka er etter mitt syn heilt feilaktig. Tvert imot handhevar kulturministeren det regelverket vi har, som er bygd på at opphavsmenn skal styre over sitt åndsverk og få betalt for det. Det er eit viktig prinsipp som det er brei einigheit om skal bestå.

Så har også Post- og teletilsynet, som representanten sikkert er kjend med, hatt ein omfattande prosess dei seinare åra der ei rekkje andre aktørar har vore involverte, der ein har prøvd å slå fast prinsippet for nøytralitet på nettet – altså at sjølve nettet, som ein kan sjå på som ei samferdselsåre, ikkje skal innhaldstyrast, men skal vere nøytralt. Telenor har i eit vedtak nyleg følgd opp dette. Og eg har ikkje registrert at kulturministeren eller andre i Regjeringa på noko tidspunkt har sagt noko imot det vedtaket – tvert imot er det Post- og teletilsynet si grunngeving som ligg til grunn her.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Ulf Erik Knudsen.

Ulf Erik Knudsen (FrP) [10:51:20]: Av spørsmålsutvekslingen mellom Venstre og utdanningsministeren kan det høres ut som om SV og Venstre stemte imot den gjeldende åndsverksloven. Jeg vil faktisk bare påpeke at begge partier stemte for at det er forbudt å stjele åndsverk i Norge.

Det virker som om man fra SVs side har tenkt å løse dette med fildeling med å legge en avgift på lovlig omsetning. For å ta et tenkt eksempel: Det er altså da slik at jeg, som laster ned lovlig, skal betale for sønnen til statsråd Solhjell, som f.eks. laster ned ulovlig. Dette er et utspill jeg godt kunne tenke meg kom fra en SV-ungdomspolitikker, men når det kommer fra en utdanningsminister, så hopper jeg i stolen. Utdanningsministeren skal være et moralsk forbilde bl.a. for skoleungdommen i Norge. Hvilken holdning og hvilket moralsk forbilde er man når man sier at ulovlig fildeling er helt ok?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:52:25]: Sonen min er tre år, og forhåpentleg lastar han ikkje ned verken ulovleg eller lovleg – men det er no ei anna sak.

Eg trur ikkje representanten Knudsen hørde etter, eller han ville ikkje høyre, kva som eg faktisk sa i den førre

replikkekslinga. Eg presiserte at eg er for ei åndsverklov som SV, riktig, har stemt for i Stortinget, som gjev opphavsmenn rettar til sine verk, og som skal sikre betaling for det. Så eg gientek: Eg er for det. Problemet er at lova i dag i omfattande grad vert broten, og at vi må tenkje nytt i framtida om korleis vi kan sikre desse rettane for opphavsmenn. Eg er altså imot ulovleg fildeling. Derimot er eg for å føre ein debatt om ein kan tenkje seg system der ein brukar moglegheitene til spreieing av kultur og kunnskap, som gjer at fleire kan få nytte av det, slik vi f.eks. har klart det innanfor læremiddelfeltet, og som samtidig sikrar betaling for opphavsmenn.

Presidenten: Olemic Thommessen – til oppfølgings-spørsmål.

Olemic Thommessen (H) [10:53:23]: Når det gjelder akkurat det siste punktet, om fri flyt i nettene, synes jeg at statsråden kunne ta med seg en hilsen tilbake til statsråd Navarsete. Vi har nemlig nettopp hatt en disputt om mulighetene når det gjelder TV, og jeg synes ikke akkurat Regjeringen ligger i front på det området.

Når det gjelder håndhevelse av åndsverkloven, ønsker alle å finne frem til løsninger innenfor nettet på hvordan vi skal gjøre det. Problemet er at SV later til å ignorere det Solhjell står her og sier at man vil beskytte, man bagatelliserer altså at man faktisk stjeler folks eiendom. Man signaliserer til og med at noen skal betale for noe som andre har misbrukt.

Hva er den prinsipielle forskjellen mellom det å eie et åndsverk og det å eie en gjenstand? Er det slik i samfunnet at hvis man stjeler nok klær, eller biler, skal da staten på en måte stille opp og kjøpe det for oss?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:54:38]: Eg er for rettar til åndsverk, og at ein skal ha betalt for det. Men sidan representanten tek det opp, vil eg gjerne kort prøve å fortelje at det er nokre forskjellar mellom f.eks. ein bil og kunnskap, som eg har ansvaret for. Viss representanten gjev meg sin bil, har eg ein bil, representanten har ingen bil. Viss representanten lærer meg noko, noko han stadig gjer, *kan* representanten det, og eg kan det òg. Spreieing av kunnskap, deling av kunnskap og kulturoppleving har det i seg at det vert meir av det viss fleire får tilgang til det. Så vi bør altså lage system som sørgjer for deling av det. Men ulovleg fildeling, eller at opphavsmenn ikkje får betalt, er likevel noko som vi må slå ned på. Derfor har Regjeringa ein klar politikk på at vi har ei åndsverklov, at vi er imot ulovleg fildeling. Men vi bør føre ein debatt om korleis vi kan foreine omsynet til deling med at opphavsmenn får betalt.

Presidenten: Presidenten: Stortinget går vidare til neste hovedspørsmål – fra Øyvind Korsberg.

Presidenten vil benytte den tiden Korsberg bruker opp til talerstolen, til å minne om at spontanspørretimen er et spørreinstitut til konstitusjonelt ansvarlig statsråd, og en bør kanskje være noe forsiktig med å gjøre det til et rent debattforum om forhold som statsråden ikke er konstitu-

sjonelt ansvarlig for. Denne oppfordringen er rettet til alle sammen.

Øyvind Korsberg (FrP) [10:56:07]: Takk president, jeg skal prøve å holde meg innenfor det reglementet.

Jeg har et spørsmål til fiskeri- og kystministeren. EU-parlamentets komité for det indre markedet vedtok i forrige uke et forbud mot import av selprodukter til EU. Dette er ikke en ny sak, det er en sak som har rullet og gått i årevis. Det har vært krefter for dette forbudet, så det bør derfor ikke komme som en stor overraskelse. Men det jeg spør meg om i denne saken, er hvor Regjeringen har vært hen.

Jeg registrerer også at EU-lobbyist Magnus Karlsrud Dahlen mener at Regjeringen har sovet i timen og at norske myndigheter kunne ha prøvd å få til en høring i EU-parlamentet. Saksordfører Diana Wallis mener at Norge har vært rimelig fraværende i debatten, og Christel Schaldemose i Det europeiske sosialdemokratiske partiet etterlyser norsk informasjon og påvirkning. Sånn kunne jeg fortsatt ganske lenge. Da er egentlig spørsmålet til ministeren: Hvorfor har Regjeringen vært så til de grader passiv i denne saken?

Statsråd Helga Pedersen [10:57:28]: Regjeringen har overhodet ikke vært passiv i denne saken. Vi har vært meget aktive, og har i et par år nå jobbet veldig målrettet for å påvirke EU-politikerne i denne saken. Jeg har selv hatt møter både med EUs fiskerikommissær, med EUs miljøkommissær – statsministeren har tatt opp dette med EU-kommisjonens leder, og utenriksministeren har hatt flere møter med både EU-parlamentarikere og kommisjonen i denne saken, bl.a. har han møtt den omtalte Diana Wallis personlig. Vi har jobbet direkte mot samtlige medlemsland i EU, ambassadene våre har vært aktive i alle 25 hovedstedene, og vi har også jobbet målrettet på embets- og ekspertnivå mot EUs dyrevernsmyndigheter. Nå ligger saken til behandling i EU-parlamentet.

Det er fire komiteer som skal behandle denne saken. Den første komiteen har levert sin innstilling i saken. Men jeg vil jo understreke at dette er en sak som det ennå ikke er konkludert i fra EUs side. Flere komitébehandlinger gjenstår, plenumsbehandling gjenstår, og det gjenstår også at EU-parlamentet og Ministerrådet blir enige. Det er de ennå ikke blitt. Norge vil fortsette å jobbe målrettet for å få gjennomslag for sine synspunkter også i fortsettelsen.

Øyvind Korsberg (FrP) [10:58:57]: Jeg takker statsråden for svaret. Men jeg registrerer at det er en lang rekke personer som er engasjert i saken, og som altså retter en kraftig kritikk mot Regjeringen for å ha vært fraværende. Det at man sier at man har vært meget aktiv, tror jeg er en sannhet med visse modifikasjoner ut fra hvem man lytter til her.

At Regjeringen har brukt tradisjonelle kanaler, er for så vidt greit nok, men her bør man gå ut på bred front. Man bør ha mange stemmer i denne saken. Så er det jo sånn at vi på Stortinget har muligheten til å øve innflytelse på parlamentarikere i Europaparlamentet. Hvorfor har Regjerin-

gen ikke brukt Stortingets parlamentariske kontakter opp mot Europaparlamentet, som man har muligheten til?

Statsråd Helga Pedersen [10:59:51]: Det har Regjeringen faktisk gjort. I fjor vår var en rekke parlamentarikere fra EUs fiskerikomité på reise i Norge. Jeg hadde personlig møte med dem i Tromsø, og tok opp selsaken der. Der var også representanter fra Det norske storting til stede og var med på å snakke om selsaken.

Jeg ønsker engasjement fra stortingspolitikere hjertelig velkommen i denne saken. Hvis det er noen som har lyst til å være med og bidra, skal aktuelle stortingspolitikere få anledning til det. Det legger i hvert fall ikke Regjeringen noen restriksjoner på.

Presidenten: Det blir fire oppfølgingsspørsmål – først Ivar Kristiansen.

Ivar Kristiansen (H) [11:00:49]: Det er vel ingen som er i tvil om at den norske regjeringen fullstendig har sovet i timen. Alle varsellampene burde allerede i 2006 ha vært tent, og dette hus burde også ha vært kraftig engasjert i denne saken.

Det som faktisk er i ferd med å skje nå, er at Regjeringen mer eller mindre forbereder norsk selfangstnærings bisettelse i stedet for å være på banen i saken. Vi kan i år risikere at de siste som drifter i Barentshavet og i Kvit-sjøen, og som er aktive på dette området nå, gir opp på grunn av Regjeringens passivitet.

Forbereder man eller forbereder man ikke å iverksette en WTO-klage i dette spørsmålet? Jeg ber statsråden om å være presis i sitt svar. Dette handler om den økobalansen vi faktisk har i norsk og internasjonal forvaltning innenfor uttak av biomasse, hvor vi vet at sjøpattedyr tar ut like mye biomasse totalt som norsk ... (presidenten avbryter) fiskerinæring.

Statsråd Helga Pedersen [11:01:55]: Jeg er helt enig i representanten Kristiansens beskrivelse av selfangstens betydning i en økosystembasert forvaltning av våre marine ressurser. Derfor har Regjeringen lagt ned et så stort arbeid for at vi skal kunne videreføre denne næringen og tradisjonen også i framtiden og sikre markedsmulighetene for norske selprodukter.

Derfor har vi, som jeg redegjorde for til forrige spørre, jobbet aktivt på embetsnivå. Statsministeren, utenriksministeren og jeg selv har gjennomført en rekke møter i denne saken, og vi kommer til å fortsette å jobbe mot EU for å få gjennomslag for våre synspunkter. I denne saken er det ikke konkludert ennå.

Dersom det skulle bli en «worst case»-konklusjon i denne saken fra EUs side, vil vi selvfølgelig forbeholde oss retten til å ta saken videre til WTO.

Presidenten: Ingebrigt S. Sørfohn – til oppfølgingsspørsmål.

Ingebrigt S. Sørfohn (KrF) [11:03:05]: Når eg høy-
rer på statsrådens argumentasjon, tenkjer eg litt tilbake til

Stoltenberg I-regjeringas engasjement mot Sellafield. Der òg snakka dei med utruleg mange og skulle gjera mykje, men det skjedde ingen ting. Så kom Bondevik II, og første helga den regjeringa eksisterte, var saka på dagsordenen, og ein fekk ei løysing.

Eg trur dette har litt med engasjement å gjera. I barn-
dommen min var det ein sketsj om mannen som ikkje kunne le. Problemet var ikkje at han ikkje kunne le, men det var ikkje noko hjarteleg over det. Eg lurar på om eg her er ved kjernen: Har Regjeringa vore litt forsiktig med å visa engasjement i denne saka? Har ein vore litt forsiktig for ikkje å trå nokon på tærne? Dette er ei lita sak, men det er ei kjempeviktig sak for Noreg. Ho er viktig prinsipielt, og ho er viktig praktisk. Eg håpar at i tida framover kjem Regjeringa til å visa større engasjement. Spørsmålet er: Har ein vore litt forsiktig og vist litt lite engasjement?

Statsråd Helga Pedersen [11:04:09]: Svaret er nei. Vi har vist et stort engasjement i denne saken.

Hvis man går tilbake og ser loggen over alle de kon-
taktene som er tatt med samtlige av EUs medlemsland, med sentrale kommissærer, inkludert EU-kommisjonens leder Barroso, og med EU-parlamentarikerne, inkludert det møtet utenriksministeren hadde med Diana Wallis, tror jeg man kan konkludere med at det ikke har manglet på engasjement, verken når det gjelder tidsbruk, ressursbruk eller innlevelse i måten saken har vært presentert på.

Presidenten: Leif Helge Kongshaug – til oppfølgingsspørsmål.

Leif Helge Kongshaug (V) [11:04:54]: Norge har rike tradisjoner med å forvalte naturens ressurser på en bærekraftig måte. Vi må alle være enige om at enkelte tradisjonelle næringer, som sel- og hvalfangsten, etter hvert begynner å få et ganske skjørt næringstilbud, og faren for at kompetansen forsvinner, er åpenbar.

Det er et dårlig signal overfor næringsutøvere og rekruttering til næringen at myndighetene blir oppfattet som å være likegyldige, jf. selsaken og EU, der saksordføreren for selsaken i EU sa at Norges stemme har vært fraværende.

Er statsråden bekymret for framtiden til sel- og hvalfangstnæringen i Norge, og hvilke strategier har statsråden for å følge opp saken, både nasjonalt og internasjonalt, for å fremme næringen og øke rekrutteringen til næringen, som trengs så sårt?

Statsråd Helga Pedersen [11:05:52]: Selfangstnæringen er en viktig tradisjon i Norge. Den har en viktig plass i en økosystembasert forvaltning av våre ressurser. Vi har også lagt stor vekt på at norsk selfangst skal skje med en høy standard i dyrevelferd.

Når det er sagt, må en også si at selfangstnæringen i Norge i dag er marginal. I fjor hadde vi fire fartøyer i Vestisen. Hvor mange vi får i år, er ennå ikke avklart. Regjeringen støtter selfangsten med nær 13 mill. kr, dvs. med 3 mill. kr pr. båt. Det er et tegn på at vi prioriterer den næringen, selv om den i antall utøvere og øko-

nomisk utkomme ikke er veldig stor, heller ikke i norsk sammenheng.

I andre enden skal vi fortsette det målrettede og engasjerte arbeidet vi har for å sikre markedsadgang for norske selprodukter. Vi skal videreføre jobben mot både EU-parlamentarikerne og medlemslandene. Dersom de til syvende og sist skulle konkludere på en måte vi ikke ønsker, forbeholder vi oss retten til å gå videre til WTO.

Presidenten: Tord Lien – til oppfølgingsspørsmål.

Tord Lien (FrP) [11:07:16]: Det er jo ikke bare EU-byråkrater og folk i det systemet som er kritiske til Regjeringen. Det er også tidligere arbeiderpartitopp, Torstein Moland, som sier følgende:

«Mitt inntrykk er at norske myndigheter gjør ingenting eller lite for å hindre at forslaget vedtas.»

EU har jo fisket ned store deler av sine fiskebestander og håper kanskje nå at selen skal ta knekken på våre fiskebestander. Moland sier videre:

«... faren er stor for at forslaget i neste omgang blir overført til andre arter som dyrevernlobbyen legger sin elsk på.»

Dette er dramatisk. Det handler ikke bare om hvalfangst, men det handler om hele den norske høstingskulturen – på villrein, på hval og på en hel rekke fugle- og fiskearter. Kan statsråden garantere at Regjeringen vil vise et større engasjement enn man hittil har gjort i denne saken, dersom EU forsøker å gjøre denne saken EØS-relevant?

Statsråd Helga Pedersen [11:08:20]: Regjeringen har lagt ned et betydelig arbeid i denne saken. Det kommer vi selvfølgelig til å gjøre også i fortsettelsen for å få gjennomslag for våre synspunkter og for å videreføre norsk selfangst.

Når det gjelder det som Norges Jeger og Fiskerforbund har tatt opp, er det klart at det handler både om å sikre markedsadgang for norske selprodukter og om å videreføre selfangsten både i Vestisen og i Østisen, noe vi gjør ved å støtte denne næringen med statlige midler. Det er jo noe som Fremskrittspartiet prinsipielt er imot, men denne regjeringen har valgt å gjøre det. Vi har også økt kvotene på kystsel og økt skuddpremien for å sikre et uttak av kystsel.

Presidenten: Vi går til siste hovedspørsmål.

Torbjørn Hansen (H) [11:09:20]: Mitt hovedspørsmål går også til fiskeri- og kystministeren.

Det har ikke manglet på fine ord og valgløfter når det gjelder Regjeringens nordområdesatsing. Dette skulle prisverdig nok være det store prosjektet. Til tross for den varslede storsatsingen har Regjeringen likevel bare én statsråd fra Nord-Norge, og vi har sett en påfallende passivitet i viktige saker for regionen. En meningsmåling utført av A-pressen i september 2008 viser at folk i nord er skuffet over Regjeringens faktiske nordområdesatsing. I morgen skal Regjeringen presentere sin nye strategi for nordområdene med tittelen «Nye byggesteiner i nord.» Men det er allerede i dag lett å se at det er et gap mel-

lom løfte og leveranse. Vi ser det i selsaken, hvor det er åpenbart at Regjeringen har sovet i timen, selv om det har pågått en offentlig, langvarig prosess i Europaparlamentet om en sak som nesten utelukkende handler om norske interesser. Jeg synes det er underlig at fiskeriministeren nå avviser at Regjeringen har vært passiv, når utenriksministeren var ganske ydmyk og sa rett ut i Europautvalget 6. mars at Regjeringen kunne vært mer aktiv i forhold til å bruke norske parlamentarikere inn mot EU-parlamentet.

Folk og fiskere i Nord-Norge er også opprørt over måten Regjeringen har håndtert seismikkskytingen på, og over hvor dårlig dette har vært koordinert mellom Olje- og energidepartementet og Fiskeridepartementet. Regjeringen har skapt unødvendig frustrasjon og konflikt i en prosess som alle visste kom til å bli vanskelig. Tilsvarende gjorde det stor skade at fiskeriministeren i 2006 sov i timen og lot forslag om NO_x-avgift, som var ødeleggende for norsk fiskerinæring, passere over bordet under budsjettbehandlingen for 2007.

I forbindelse med Regjeringens håndtering av finanskrisen tok det også påfallende lang tid før fiskeriministeren tok stadig flere desperate rop om tiltak fra fiskerinæringen i Nord-Norge på alvor. Man ble i månedsvis holdt med prat om at det var markedet som sviktet, og at de generelle tiltakene var tilstrekkelige.

Når vil Regjeringen gjenoppta kontakten med næringslivet i våre nordligste fylker?

Statsråd Helga Pedersen [11:11:19]: Mange av mine kolleger og jeg har utstrakt kontakt med både næringslivet og andre miljøer i Nord-Norge, og som finnmarking må jeg jo si at stemningen i Nord-Norge er en helt annen i dag enn den var for fire år siden. Ta f.eks. gjenåpningen av Barentshavet. Vi la fram en forvaltningsplan som både sikret petroleumsnæringen tilgang til nye arealer, og som sikret optimisme bl.a. i Hammerfest-miljøet og også andre steder langs kysten, samtidig som Norges Fiskarlag sa at de hadde fått gjennomslag for alle sine punkter. Vi tok altså samtidig både fiskerihensyn og viktige miljøhensyn.

På mitt område har vi langt på vei bekjempet overfiske i Barentshavet. Det har ført milliardverdier tilbake til fiskerinæringen og til fellesskapet. Halvparten av laksekonseksjonene i årets runde går til Nord-Norge. Vi har etablert seilingsleder, fulgt opp de faglige anbefalingene for oljevernberedskap. Vi styrker slepebåtberedskapen i nord. Vi har styrket forskningen i nord på mange områder, også på det som handler om marin bioprospektering, der vi har slått fast at Tromsø skal være hovedstaden for det. Vi har også møtt finanskrisen med offensive tiltak som fiskerinæringen har tatt godt imot. På veldig mange områder har vi lagt ned betydelige tiltak som sikrer optimisme, og i morgen skal fem av Regjeringens statsråder til Tromsø for å presentere trinn 2 i nordområdesatsingen. Det står altså i en sterk kontrast til det engasjementet som den forrige regjeringen hadde på dette området.

Torbjørn Hansen (H) [11:13:07]: Det er ofte lett for en statsråd å liste opp tiltak som en regjering i løpet av fire år har satt i verk i Nord-Norge. Men den stemningen som

statsråden her beskriver, stemmer overhodet ikke med den stemningen som vi leser om i avisene, og som vi møter ute i næringslivet i Nord-Norge.

La oss ta selsaken, hvor statsråden tydeligvis ikke har gjort jobben sin i forhold til å påvirke Europaparlamentet. Alle signaler tyder på det. Statsråden sa på mandag i Fiskeribladet Fiskaren at dette vedtaket sannsynligvis vil være i strid med WTO-avtalen. Det er en ganske alvorlig påstand hvis det medfører riktighet. Kan statsråden nå garantere fiskerinæringen i Nord-Norge at hvis dette vedtaket er i strid med WTO-avtalen vil Regjeringen uten å nøle bringe denne saken inn for WTO-domstolen akkurat slik som den gjorde med laksesaken?

Statsråd Helga Pedersen [11:13:56]: Nå nevnte jo representanten Torbjørn Hansen en annen sak der Regjeringen har et stort engasjement, nemlig det å sikre markedsadgang for norske sjømatprodukter, noe som ikke minst kommer fiskeri- og sjømatnæringen i Nord-Norge til gode.

Vi har hatt et stort engasjement, og vi skal videreføre vårt store engasjement også i selsaken. Selv har jeg hatt møte både med parlamentarikere, med politikere, enkeltmedlemsland i EU og med to av EUs kommissærer, men det er altså ikke slik at Regjeringen kan diktere EU i denne saken.

Når det gjelder finanskrisen, tror jeg nok representanten Hansen kan være enig med meg i at det er ikke noe Stoltenberg II-regjeringen har påført verken fiskerinæringen eller andre bransjer, men det er en situasjon som Regjeringen møter med aktive tiltak for å dempe konsekvensene, ikke minst når det gjelder fiskerinæringen. Den store forskjellen mellom det vår regjering gjør, og det som Bondevik II-regjeringen gjorde, er jo at vi har en aktiv politikk i forhold til nordområdene og Nord-Norge.

Presidenten: Det blir to oppfølgingsspørsmål, i og med at tiden er fremskreden – først Øyvind Korsberg.

Øyvind Korsberg (FrP) [11:15:21]: Da denne regjeringen tiltrådte, sa fiskeriministeren at det skulle være «lys i husan», og da har jeg egentlig bare noen enkle spørsmål.

Har det under denne regjeringen blitt flere eller færre fiskere? Har det blitt flere eller færre mottaksanlegg? Jobber det flere eller færre i fiskeriindustrien? Bor det flere eller færre i kystkommunene? Og er statsråden fornøyd med at man har et overfiske i Barentshavet på over 1 milliard pr. år?

Statsråd Helga Pedersen [11:15:51]: Denne regjeringen fører en aktiv næringspolitikk. Det er ingen tvil om at fiskerinæringen har hatt noen veldig gode år under denne regjeringen. Det skyldes selvfølgelig ikke bare Regjeringens politikk, men vi har aktivt bidratt gjennom forskning, gjennom Marint verdiskapingsprogram, gjennom bifangstordningen – for å ta et fiskeripolitisk tiltak – nettopp for å bygge opp under aktiviteten i de kystsammfunnene som har slitt mest over lengre tid. Ta et lokalsamfunn som Båtsfjord, der det faktisk har blitt lys i fabrikkene igjen. Ta et samfunn som Sørvær i Hasvik, der det er aktivitet igjen

– og slik kan vi ta flere av de mest utsatte fiskeværene. Det er åpenbart at finanskrisen setter en i en vanskelig situasjon og medfører veldig usikre tider – både for fiskerinæringen og de fiskeriavhengige kystsammfunnene i Nord-Norge. Der har vi lagt tiltak på bordet: garantiordninger, føringstilskudd, markedsføring ... (presidenten avbryter).

Presidenten: Jan Sahl – til oppfølgingsspørsmål.

Jan Sahl (KrF) [11:17:00]: Det er viktig å diskutere nordområdesatsingen med Regjeringens eneste minister fra Nord-Norge.

I 2006 var Regjeringen i Tromsø med et større antall statsråder enn noen gang på nordnorsk jord og lovte tidens satsing på nordområdene. Nå skal de tilbake i morgen for å videreføre dette. Jeg står her med et hefte som oppsummerer den nordområdesatsingen som ministeren skryter av, som er så mye bedre enn den forrige regjeringens. Jeg har gått nøye gjennom det. Det er i stor grad en opplisting av beløp fra ulike budsjetter, og som ville ha stått der uansett om man hadde listet det i hop til 1 milliard kr. Men det som Nord-Norge forventer, og som nordnorske medier har forventet og etterlyst, er at denne satsingen skulle bli noe utover det som man ellers kunne ha forventet ville komme ut fra en rettferdig fordeling til Nord-Norge. Er det på samme måte man nå skal fortsette?

Statsråd Helga Pedersen [11:18:06]: Det er jo ikke slik at de pengene Regjeringen har bevilget til nordområdene, er noe som kommer av seg selv, nærmest uansett. Derfor fikk ikke den forrige regjeringen på plass de bevilgningene. Nå har vi fått på plass mange viktige bevilgninger som skaper optimisme, og som skaper utvikling i Nord-Norge.

Så er det slik at mange av lokalsammfunnene i Nord-Norge over veldig lang tid har vært gjenstand for en negativ utvikling. Den blir ikke snudd over natten. Vi har fått til utrolig mye i denne stortingsperioden, men vi er nødt til å videreføre dette arbeidet i neste stortingsperiode for virkelig å se resultater av det. Det er et generasjonsprosjekt som vi er kommet veldig godt i gang med, og som vi skal konkretisere ytterligere i morgen. Det bør representanten Sahl glede seg til.

Presidenten: Den muntlige spørretimen er dermed omme, og vi går over til den ordinære spørretimen.

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir noen endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den oversikt som er omdelt på representantenes plasser i salen.

De foreslåtte endringer i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmålene 5 og 6, fra henholdsvis representantene Jan-Henrik Fredriksen og Per Roar Bredvold til miljø- og

utviklingsministeren, blir besvart av fornyings- og administrasjonsministeren på vegne av miljø- og utviklingsministeren, som er bortreist.

Spørsmålene 9 og 10, fra henholdsvis representantene Harald T. Nesvik og Odd Einar Dørum til helse- og omsorgsministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 11, fra representanten Leif Helge Kongshaug til justisministeren, utsettes til neste spørretime, da den fungerende justisminister er bortreist.

Presidenten er tilfreds med at vi da er tilbake til mer normale og stabile forhold, ved at det første spørsmålet er fra Svein Flåtten til finansministeren.

Spørsmål 1

Svein Flåtten (H) [11:19:33]: Jeg setter pris på at også presidenten har sans for normale og stabile forhold.

Mitt spørsmål i dag til finansministeren er slik:

«Tilpasningen til EUs pensjonskassedirektiv, den nye forsikringsvirksomhetsloven og tilhørende kapitalforvaltningsforskrift gir ulemper for pensjonsforetakenes forvaltning. Friheten for kollektivporteføljens plasseringer og endringen i grensene for aktivklasser og enkeltrisiki gir bare en illusorisk større frihetsgrad fordi kursreservene som er bygget opp, er underlagt plasseringsbegrensninger. Dette motvirker langsiktige investeringer.

Vil statsråden bidra til å endre dette?»

Solveig Horne hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:20:27]: Reglene for selskapenes kapitalforvaltning må bidra til å sikre tilstrekkelig solide institusjoner. De reguleringene som representanten Flåtten her viser til, skal bidra til solide institusjoner og trygge pensjonsytelsene til pensjonskassens medlemmer.

Plasseringsbegrensningene på kollektivportefølje og kursreguleringsfondet skal sikre spredning av risiko. I disse tider er verdien av gode reguleringer og god politisk styring mer tydelig enn ellers. Men det er ikke lurt å «legge alle eggene i en kurv» i gode tider, heller.

Kapitalforvaltning og aktivaallokering i norske pensjonskasser skiller seg ikke vesentlig fra situasjonen i svenske og danske. Pensjonskassene i disse landene hadde noe over 50 pst. av kapitalen i rentebærende verdipapirer, og verken aksjeandelen eller andelen investert i andre eierandeler varierte vesentlig mellom pensjonskassene i disse landene.

2008 ble et dramatisk år i finansmarkedene, med betydelig fall bl.a. i aksjeindeksene. I svært mange land er man nå bekymret for at pensjonskasser og livsforsikrings-selskaper har tatt for høy risiko i jakten på avkastning, og i enkelte tilfeller er dette også konstatert.

Tall fra Kredittilsynet viser aksjeandelen i de største pensjonskassene i 2008. De ble redusert fra 33 pst. til

27 pst. Det er nærliggende å anta at reduksjonen i aksjeandelen i 2008 helt eller delvis skyldes markedsforholdene og reduserte buffere i pensjonskassene.

Pensjonskassenes bufferkapital utgjorde 4,5 pst. av forvaltningskapitalen ved utgangen av 2008, en reduksjon på 9,2 prosentpoeng sammenlignet med utgangen av 2007. Pensjonskassene tapte i løpet av 2008 nesten all bufferkapital i kursreguleringsfond og tilleggsavsetninger, slik at bufferkapitalen ved utgangen av 2008 nesten utlukkende bestod av kjernekapital. Flere pensjonskasser har i 2008 blitt tilført ny risikokapital.

Disse problemene lar seg ikke forklare av de reguleringene Flåtten viser til. Men departementet tar i 2009 likevel sikte på å vurdere om enkelte bestemmelser i forskriften bør justeres – ikke for å liberalisere, men for å sikre nødvendig risikospredning og på den måten trygge pensjonskassemedlemmenes framtidige utbetalinger.

Svein Flåtten (H) [11:23:25]: Mitt spørsmål gikk heller ikke på å liberalisere. Mitt spørsmål gikk på det samme som finansministeren er inne på, nemlig å gjøre pensjonskassene mer solide. Og det er et faktum at slik som reglene nå er, går dette den andre veien. Endringene i loven virker i motsatt retning for pensjonsforetakene og for medlemmene.

Finansministeren har tidligere på et spørsmål – fra Lars Sponheim, tror jeg, tidlig i 2008 – svart at man ville vurdere dette nærmere. Dette har ingenting med finanskrisen og den typen ting å gjøre, dette er å se fremover på hvordan pensjonskassene kan innrette seg best mulig. Alle vet at de har tapt en mengde penger på aksjer og den typen investeringer, men her er det snakk om å styrke pensjonskassene fremover ved at de får en større handlefrihet, slik at de får en bedre avkastning normalt.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:24:31]: Jeg kan egentlig bare vise til mitt første svar, for disse spørsmålene skal vi gå igjennom. Men det var viktig for meg å si hva som var bakgrunnen for at vi går gjennom dette. 2008 var et utrolig turbulent år for alle som har plasseringer. Særlig for dem som skal tenke langsiktig, er det viktig at de endringene man gjør, har et langsiktig perspektiv. Men som jeg sa, skal vi vurdere justeringer nå i løpet av dette året, og jeg kommer gjerne tilbake til representanten Flåtten med dette.

Svein Flåtten (H) [11:25:03]: Da er mitt oppfølgings-spørsmål følgende: Vil finansministeren, når hun skal gå gjennom dette, som hun lover, gå inn i den situasjonen som disse foretakene normalt har? Eller vil hun ta utgangspunkt i det som jeg håper blir unntaksåret 2008? Det er jo nå viktig at vi i de fremtidige regler – når vi vet at dette ikke er liberalisering, men at det er regler for å øke avkastningen for pensjonskasseforetakene – ser fremover, ser på en normalsituasjon, slik at pensjonskassene får en lettere hverdag med tanke på å øke avkastningen, for seg selv, men selvfølgelig også til beste for medlemmene på sikt. Jeg vil gjerne at finansministeren sier noe om akkurat dette, at vi ikke lar kri-

sen bli helt overskyggende, men at vi lar fremtiden være viktigere.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:26:20] [11:26:05]: Når man vurderer risiko og tar disse bestemmelsene, må man ta utgangspunkt nettopp i at vi ikke kan definere et normalår og regne med at alle år blir normalår. 2008 og 2009 kommer nettopp til å være eksempler på det. Selv om det kan være de dårligste årene vi har hatt når det gjelder aksjemarkedet, på 100 år, er det ikke sikkert det går 100 år til før en lignende krise som det vi nå ser, inntreffer. Så det vi gjør når vi bestemmer rammebetingelsene på dette området, er også å vurdere sannsynligheten og risikoen for at man opplever år som er helt spesielle. Det må vi ha med oss. Og vi må sørge for at det vi gjør, er solid i gode tider og i dårlige tider.

Spørsmål 2

Øyvind Halleraker (H) [11:27:09]: Det var et spørsmål til samferdselsministeren:

«Ventetiden på oppkjøringstime hos Statens vegvesen er lengre enn noen gang, nå nær 3 måneder. Dette til tross for at Statens vegvesen hevder at de har forsøkt å kutte ned de lange køene. Autoriserte Trafikkskolers Landsforbund mener dette er en kritikkverdig situasjon.

Hva vil statsråden gjøre for å bedre på denne uholdbare situasjonen?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:27:40]: Eg er kjend med at ventetida for å gå opp til praktisk førarprøve varierer mellom dei ulike regionar og distrikt hjå Statens vegvesen, og at ho er lang ved enkelte trafikkstasjonar. Eg viser til at eg har svart skriftleg på spørsmål rundt dette tidlegare i år. Det er Region øst som har dei største utfordringane knytte til ventetider på dette området. Vegdirektoratet opplyser at 6. mars i år hadde berre fire av femten trafikkstasjonar i denne regionen ventetider som var kortare enn fire veker. I dei andre regionane er situasjonen betrakteleg betre. Enkelståande timar for praktisk førarprøve vil i mange tilfelle også vere tilgjengelege på kortare tid.

Statens vegvesen arbeider kontinuerleg med å redusere ventetidene for kandidatane og vidarefører ei rekkje av dei konkrete tiltaka som vart sette i verk i 2008. Dette omfattar betre justering mellom Vegvesenet sine regionar i forhold til etterspurnad på tenester, tilsetjing av nye sensorar, innleige av vikarar, bruk av overtid på kveldstid og laurdagar og omdisponering av personell frå andre oppgåver.

Statens vegvesen har eit felles bestillingssystem der kandidatane sjølve kan velje prøvestad. Dette gir publikum moglegheit til å søkje den prøvestaden som har kortast ventetid. Samstundes gir dette utfordringar for Vegvesenet for å tilpasse kapasiteten for prøveavviklinga på den enkelte trafikkstasjonen. Tidspunktet for første tilgjengelege prøve må i tillegg passe for både kandidaten og trafikkskulen, m.a. fordi trafikkskulen held køyretøyet til prøven.

Eg er kjend med at det er spesielt vanskeleg å sikre tilstrekkeleg kapasitet og kvalifisert personale på enkelte sentrale trafikkstasjonar på Austlandet. Statens vegvesen gjer ein stor innsats for å rekruttere nye sensorar. Likevel har særleg dei større trafikkstasjonane hatt vanskar med å få fylt ledige sensorstillingar. Til dømes hadde Stor-Oslo distrikt gjennom heile fjoråret om lag ti ledige stillingar og relativt få søkjarar. For å auke kapasiteten noko på kort sikt vil Stor-Oslo distrikt justere førarprøveoppsettet slik at talet på prøvar pr. sensor pr. i dag vert auka.

Øyvind Halleraker (H) [11:29:43]: Jeg takker for svaret. Det er godt å høre at også statsråden erkjenner at det her har vært køer og problemer i mange år.

Vi kan også merke en til dels negativ holdning fra Vegdirektoratet, som bl.a. hevder at folk kommer dårlig forberedt, og at folk stryker. Jeg synes det er uholdbart fra en statsetat. Saken er vel at vi mangler førerprøvesensorer. For å prøve å bedre på kapasiteten har Høgskolen i Akershus søkt om å få etablere et fagtilbud for trafikkklærere, noe som må være veldig positivt. Men de sliter med å få dette etablert. Kan statsråden tenke seg å bidra til å få dette etablert, slik at kapasiteten økes og ventetiden går ned?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:30:37]: Eg er ikkje kjend med det initiativet som representanten Halleraker refererer til, så det kan eg ikkje ta stilling til på sparket. Det får me kome tilbake til. Men med den situasjonen me er oppe i, er det i alle fall viktig å sjå på korleis ein kan få ein balanse mellom tilgang på kvalifisert personale og utdanning av dei. Eg veit ikkje om det er utdanningskapasiteten som er problemet, eller om problemet er at ein søker seg til andre stillingar. Då må ein i tilfelle gå inn og sjå på kvifor det skjer.

Så veit me at det er veldig høg strykeprosent. Det må me òg ta med i dette biletet, for det er klart at det beslaglegg kapasitet. Det er jo nettopp difor ein endrar systemet slik at dei som klarer prøven ved første forsøk, på ein måte får ei økonomisk påskjøning for det, mens dei som må prøve fleire gonger, får ei høgare avgift.

Øyvind Halleraker (H) [11:31:50]: Jeg takker for svaret. Det har både gjennom oppslag om saken i Aftenposten 27. februar og i korrespondanse mellom Statens vegvesen og Høgskolen i Akershus etterlatt seg et inntrykk av at Statens vegvesen ikke tar dette alvorlig og til og med eksponerer en negativ holdning overfor institusjonene og dem som tar opp dette problemet.

Nå har statsråden en annen sak, om opprettelse av vegtilsyn, på sitt bord. Der har hun også en positiv tilråning fra utvalget som har utredet dette. Kan statsråden tenke seg at dette tilsynet også eventuelt utvides til et kjøretøy- og trafikkantilsyn, hvor slike oppgaver som vi her snakker om, hører naturlig inn? Parallellen til Luftfartstilsynet – de har jo definerte kjerneoppgaver, hvor bl.a. kontroll av flyskolene inngår – er svært relevant.

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:32:52]: Eg har fått

overlevert ei innstilling om eit eventuelt trafikktilsyn. I det arbeidet me gjer, er det naturleg å gå inn og sjå på kva oppgåver eit slikt tilsyn skal ha dersom Regjeringa vel å gå vidare med oppretting av eit slikt tilsyn. Det kan vere ei vinkling som me må sjå nærare på.

Spørsmål 3

Borghild Tenden (V) [11:33:22]: Jeg har følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«Punktligheten for persontogene på jernbanen blir stadig dårligere. Hittil i år er togene vesentlig mer forsinket enn gjennomsnittet for rekordåret 2008. Statsråden har ved ulike anledninger sagt at forholdene vil bli verre, og at det først vil bedre seg i 2012.

Hvilke råd vil statsråden gi til togreisende i mellomtiden, og har statsråden planer om å iverksette noen strakstiltak?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:34:03]: Først må eg få korrigerare representanten litt. Det eg har sagt, som er sitat frå Barack Obama, er at det må verte verre før det vert betre. Eg skal kome litt tilbake til grunnen til at det er slik. Eg har heller ikkje sagt at ein må vente heilt til 2012 før det vert betre. Det vert gradvis betre, men i 2012 vil det verte eit paradigmeskifte i og med at me då får opna Vestkorridoren og får 50 nye togsett inn i trafikk – for å vere presis på det.

Eg kan bekrefte at persontoga har hatt dårlegare punktlegheit i dei to fyrste månadene i 2009 enn gjennomsnittet for 2008. Det gjeld særleg februar og har i hovudsak samanheng med mykje snø og kulde, som har skapt store isingsproblem for togmateriellet. Eg er sjølvsagt ikkje nøgd med at det var så mykje forseinkingar i togtrafikken på dei fleste togstrekningane i 2008 og slett ikkje med at utviklinga har forverra seg i 2009. Eg reknar likevel med at situasjonen når det gjeld akkurat den biten, kan verte betre etter kvart som snøproblema vert mindre. I denne samanhengen kan eg elles vise til at Jernbaneverket har sett som mål at forseinkingane i togtrafikken i 2009 skal verte 20 pst. lågare enn i 2008 på bakgrunn av dei løyvingane som er gitt.

Som eg tidlegare har opplyst i samband med liknande spørsmål frå Stortinget, er det generelt sett den nedslitne skjenegangen som er hovudårsaka til den negative utviklinga i togforseinkingane. Regjeringa er i ferd med å snu dette, men gjennomføring av store fornyings- og anleggsarbeid på jernbanenettet, samstundes med at togtrafikken, som aldri har vore meir omfattande, skal avviklast, er ikkje så lett å kombinere og er ei viktig forklaring på den negative utviklinga. Ikkje minst gjeld dette for togtrafikken i Oslo-området og Stavanger-området, der det begge stader går føre seg store anleggsarbeid.

Som representanten Tenden er kjend med, er det under denne regjeringa løyvd betydelege midlar til m.a. vedlikehald og fornying av jernbanenettet gjennom dei ordinære løyvingane og ved ekstraordinære løyvingar til Oslo-prosjektet, men òg gjennom Regjeringa sitt forslag til til-

takspakke for 2009. Dette vil gjere det mogleg for Jernbaneverket å gjennomføre omfattande vedlikehalds- og fornyingsarbeid av jernbanesporet dette året. Det vil særleg vere høg aktivitet i perioden frå april til oktober. Det vil i Nasjonal transportplan verte avsett endå meir midlar til oppgradering av jernbana, m.a. gjennom ein ekstraordinær vedlikehaldsinnsats i Oslo.

For å kunne gjennomføre dette arbeidet må ein i periodar rekne med at det kan verte naudsynt med innstilling av tog på fleire togstrekningar. Som erstatning skal det i tilfelle etablerast alternativ transport. Dei reisande må likevel rekne med at reisa vil kunne ta noko lengre tid enn normalt.

Både Jernbaneverket og togselskapa har ansvar for at det ved innstillingar og forseinkingar vert gitt god informasjon til dei reisande. Utanom informasjon om bord i toga tilbyr NSB i dag to informasjonstenester. Den eine er ei lett tilgjengeleg teneste på Internett som heiter «Er toget i rute?», der reisande kan velje si reisestrekning og sjå om det er problem med toget som dei skal reise med. I tillegg tilbyr NSB ei SMS-teneste der kundar kan sende ei melding med frå-og-til-stasjon til telefonnummer 2188 og få tilbakemelding om informasjon om dei neste fire avgangane. I tillegg arbeider elles NSB med å betre trafikkinformasjonen sin generelt. Jernbaneverket arbeider dessutan med å gi betre trafikkinformasjon på sine Internett-sider, samstundes som dei er i ferd med å fornye og utplassere nye informasjonstavler, monitorar og høgtalaranlegg på stasjonane. Dette er ein del av satsinga som no blir gjord i Oslo-området gjennom Oslo-prosjektet.

På grunn av dei mange forseinkingane i togtrafikken som vi har opplevd i den seinare tida, har det naturleg nok kome krav frå dei faste reisande om at det må innførast ei ordning med reisegarantiar. Den reisegarantien som NSB fram til no har tilbydd sine kundar, har vore avgrensa til å gjelde forseinkingar og toginnstillingar som NSB sjølv var årsak til. Denne er no utvida til å gjelde alle innstillingar og forseinkingar uavhengig av om feilen kjem av sjølve togdrifta eller feil på jernbanenettet.

Avslutningsvis vil eg seie at trass i dei ulempene som dei reisande no opplever med innstillingar av tog og togforseinkingar på grunn av anleggsarbeid eller større fornyingsarbeid som går føre seg eller som skal startast opp i næraste framtid, vonar eg at dei fleste vil ha forståing for at desse arbeida er heilt nødvendige for å sikre ei meir driftsstabil jernbane på lengre sikt. Dette må vere målet og er difor ein vesentleg del av styringsdialogen med både Jernbaneverket og NSB.

Borghild Tenden (V) [11:38:43]: Jeg takker statsråden for svaret.

Venstre foreslo en handlingsplan for jernbanen i Oslo-området i februar 2008, et forslag som ble nedstemt. Da kom det fram at Samferdselsdepartementet i 2006 skal ha blitt informert av Jernbaneverket om at vedlikeholdsbehovet på jernbanen var større enn først antatt. Jernbaneverket skal altså ha videreformidlet dette til informasjon for Samferdselsdepartementet samme år.

Sett i ettertid, og med dagens store problemer, burde det blitt handlet raskere og med kraftigere virkemidler, som f.eks. å erstatte tog med buss over lengre tid, slik at man fikk lengre arbeidsøkter – jeg har registrert at man hadde tre og en halv time i perioder, og da skal man rigge opp og rigge ned – og kunne vasket seg ferdig og skiftet ferdig raskere, slik at reisende slapp å oppleve det uforutsigbare over så lang tid som det som skjer nå?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:39:46]: Det er heilt rett at eg vart informert i 2006 om at ein gjennom lengre tid hadde sett at vedlikehald var forsømt. Difor har eg i mine budsjett prioritert opp vedlikehald. Eg har omprioritert frå investering til vedlikehald. Det vart i starten kritisk motteke i Stortinget, men eg opplever at både i Stortinget og elles i samfunnet har ein sett nødvendigeita av å oppgradere vedlikehald både på jernbane og veg, og at eg dermed har fått støtte for den tanken.

Jernbaneverket har fått dei midlane dei har etterspurt for å utbetre og setje i gang ein vedlikehaldsinnsetning i Osloområdet og på dei mest prekære strekningane. Dei har òg ei eiga prosjektgruppe, der ein m.a. i samarbeid med NSB har kome fram til korleis ein best kan løyse desse utfordringane, bl.a. gjennom å innstille tog i periodar.

Borghild Tenden (V) [11:40:51]: Jeg takker igjen for svaret.

Venstre er selvsagt enig i at det burde satses mer på et moderne jernbanetilbud. En av utfordringene som stadig trekkes fram, er manglende vedlikehold, som også statsråden var inne på nå. Bevilgninger til drift og vedlikehold har vært et prioritert område for Stortinget over lang tid, så jeg blir veldig overrasket over det statsråden sa nå, at det ble kritisk mottatt i Stortinget. Og bevilgningene har ligget på et relativt stabilt nivå i forhold til prisstigningen. Etter samferdselsministerens oppfatning, er det Stortinget, er det ulike regjeringer, eller er det Jernbaneverket selv som har forsømt seg over lang tid?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:41:47]: Til liks med i samferdsle generelt skal me ikkje her skulde på dei som er sette til å gjere det daglege arbeidet. Det er me som politikarar gjennom vekslende regjeringar som har ansvar for prioriteringane, ansvar for kor høge løyvingane er, og ansvar for fordelinga mellom investering og drift. At midlar til drift og vedlikehald på jernbanelinjet har vore underestimert, er jo den gjeldande Nasjonal transportplan eit bevis på, og det var difor eg tidleg i perioden fekk informasjon om at ein trengde fyrst og fremst meir midlar til vedlikehald. Parallellen kan jo òg dragast til veg, for det er akkurat dei same meldingane me fekk der. Eg har på begge områda prioritert opp vedlikehald i denne perioden. Eg har òg intensjonar om å fortsetje den prioriteringa når me no legg fram ein ny nasjonal transportplan. For det er heilt nødvendig for å sikre driftsstabilitet, i tillegg til sjølvsagt å gjere større utbyggingar som fornyar nettet på viktige område.

Spørsmål 4

Vera Lyskløtt (V) [11:43:03]: Mitt spørsmål er til kommunal- og regionalministeren:

«Det er viktig å få fram entydige, målbare helsefunksjonskrav for inneklima. Disse finnes for radon. Over 10 pst. av norske barn har diagnosen astma. 175 000 boliger i Norge har for mye radon innendørs. Inneklima i boliger, skoler, barnehager og andre offentlige institusjoner er viktig for oss alle. Alle kommuner plikter å ha oversikt over omfanget av radon, men under halvparten har foretatt kartlegging. Den siste, gjennom RaMAP, ble gjort i 2003.

Vil statsråden foreta seg noe for at flere kommuner kartlegger radon?»

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:43:54]: Dette spørsmålet gjeld ansvarsområdet til fleire departement. Eg svarer difor i samråd med både Helse- og omsorgsdepartementet og Miljøverndepartementet.

Som kommunal- og regionalminister har eg ansvaret for dei bygningstekniske krava knytte til radon. Plan- og bygningslova § 68 gjev kommunen heimel til å nedleggja forbod mot busetjing eller setja særskilde krav til byggingrunn, til busetjing og uteareal dersom radonkonsentrasjonane er for høge. Teknisk forskrift inneheld tilrådde grenseverdier til radonkonsentrasjon i innelufta. I arbeidet med forskrifter til bygningsdelen i ny plan- og bygningslov vurderer eg å skjerpa krava ytterlegare.

Kartlegging av radon er kommunane sitt ansvar og er omfatta av kommunehelsetenestelova og plandelen i plan- og bygningslova. Desse lovene fell inn under ansvarsområdet til helse- og omsorgsministeren og miljøvernministeren. Eg har difor fått innspel frå begge desse statsrådene.

Helse- og omsorgsministeren opplyser at kommunen, som ein del av det miljøretta helsevernet, skal ha oversikt over aktuelle miljøfaktorar i miljøet og ha gjort ei vurdering av helseeffektane på befolkninga. At det er store forskjellar mellom kommunar når det gjeld miljøretta helsevern, er kjent. Difor er det no starta eit arbeid med gjennomgang av heile feltet miljøretta helsevern. Det omfattar òg kommunen si oppfølging av miljøet i skular, barnehagar, ulykkesforebyggjande arbeid med meir. Formålet med denne gjennomgangen er å styrkja tenesta og gje eit betre grunnlag for prioriteringar i tråd med verdien av dei ulike miljøfaktorane. Det skal setjast ned ei arbeidsgruppe som skal avgje rapport i løpet av 2009. Når det gjeld radon spesielt, vil Regjeringa før sommaren leggja fram ein strategi for å redusera radoneksponering i Noreg. Denne strategien vil bl.a. omfatta mål og strategiar for å få betre kartlegging av radonsituasjonen i kommunen.

Miljøvernministeren opplyser at det i plandelen til ny plan- og bygningslov er vedteke ei eiga lovføresegn som set krav til samfunnstryggleik og risiko- og sårbarheitsanalyse. Når planar skal utarbeidast, må planstyresmaktene kontrollere at risiko- og sårbarheitsanalyse vert gjennomført av forslagsstillaren til planen. Elles må planstyresmaktene sjølv gjere det. Denne plikta skal bl.a. gjelda for område med radonstråling. Vidare inneber denne lovføresegnen

segna at område med radonstråling skal merkast i planen som omsynssone. I slike soner kan det fastsetjast forbod eller vilkår for tiltak og aktivitetar innanfor sona.

Vera Lysklætt (V) [11:47:03]: Jeg takker for svaret og har følgende oppfølgingsspørsmål:

Vi får nå en ny plan- og bygningslov, og departementet skal starte arbeidet med forskrifter og veiledere til loven. Jeg vil anta at inn klimaet både i boliger og ikke minst i skoler og barnehager blir et tema. Vil statsråden basere dette arbeidet på entydige, målbare helsefunksjonskrav?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:47:32]: Det er heilt rett som representanten Lysklætt no seier, at det er i gang eit arbeid med forskrifter til bygningsdelen av plan- og bygningslova. Då er spørsmålet: Kva skal ein leggja vekt på? For det fyrste gjeld det visse krav i dag. Den bygningsmessige utføringa skal sikra at menneske som oppheld seg i eit byggverk, ikkje vert eksponerte for radonkonsentrasjon i innelufta, som kan gje auka risiko for helseskadar, ansvarleg prosjekterande må føreta vurderingar av behov for radontiltak, og det er opp til dei ansvarlege utførande å sikra korrekt utføring i samsvar med prosjekteringa. Så kan vi kanskje i neste svar koma tilbake til kva vi no ser på i forskriftsarbeidet. Men lat meg seia at det er klart at skular og bygningar der born og unge oppheld seg, må viast spesiell merksemd.

Vera Lysklætt (V) [11:48:42]: Jeg takker også for dette svaret. Mitt siste spørsmål blir:

Norges Astma- og Allergiforbund har i samarbeid med de fremste fagmiljøene utarbeidet åtte kriterier som er enkle å kontrollere, og som har stor betydning for inn klimaet i bygninger. Vil statsråden trekke inn Norges Astma- og Allergiforbund i det videre arbeidet med å utarbeide forskrifter og veiledere på dette området?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:49:13]: Det er eit viktig spørsmål. Det er ein organisasjon som har erfaring på dette feltet. Eg finn det naturleg å gje dei moglegheit til å koma med sine innspel.

Lat meg elles seia at det som vi så langt har til vurdering, er for det fyrste korleis vi kan minska straum av radon inn i bygg. Då kan det vera tiltak som bidreg til trykkendring, ventilering av byggjegrunnen, bruk av radonsperre, altså ein membran, og ventilasjonstekniske tiltak. Det går an å leggja inn ei slik sperre f.eks. i alle nye bygg med opphaldsrom mot grunnen. Vi ser òg på om det skal stillast krav om tilrettelegging for ventilering av byggjegrunnen som kan aktiverast der måling viser høge konsentrasjonar av radon i innelufta etter at bygget er teke i bruk.

Spørsmål 5

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Jan-Henrik Fredriksen til miljø- og utviklingsministeren, vil bli besvart av fornyings- og administrasjonsministeren på vegne av miljø- og utviklingsministeren.

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [11:50:36]: «Dessverre er det mange krigsetterlatenskaper som etter over 60 år fortsatt ligger igjen i Norge. I Porsanger kommune og tettstedet Lakselv har man det siste året avdekket gamle deponi av søppel, oljetønner, flybomber og en mengde granater. Det er snakk om så store krigsetterlatenskaper at det må kunne karakteriseres som et deponi. Forsvarsbygg har snart avsluttet dette arbeidet, men ingen instanser ønsker å betale regningen for oppryddingen.

Hvem mener statsråden skal betale for dette, hvis det ikke er Miljøverndepartementet?»

Statsråd Heidi Grande Røys [11:51:14]: Utgangspunktet for arbeidet med forureina grunn er at forureinaren skal betale. I saker der den opphavlege ureinaren ikkje lenger eksisterer eller er svært vanskeleg å finne fram til, opnar forureiningslova for å påleggje eigaren av egedomen eit ansvar. Kven forureiningsmyndighetene reknar som ansvarleg, vil vere basert på ei konkret heilskapsvurdering av omstenda i kvar einskild sak. Forureiningsmyndighetene har så langt ikkje kome med noko krav om opprydding i Lakselv.

Når det vert avdekt eksplosiv frå krigens dagar som utgjer ein fare for liv, helse og alminneleg ferdsel, er det eit offentleg ansvar å fjerne den trusselen som eksplosiva representerer. Forsvarsministeren har gitt uttrykk for at kostnadene knytte til den akutte fasen av oppryddinga i Lakselv skal dekkjast over forsvarsbudsjettet. Dette vil òg vere utgangspunktet for akutte ryddeoppdrag i framtida.

Det finst òg etterlate skrot frå krigen som ikkje utgjer ein direkte fare no, men som kan representere ein potensiell fare i framtida ved at det over tid kan kome fram i dagen gjennom jorderosjon, gravearbeid eller liknande. Krigsleivningar kan òg omfatte meir enn eksplosiv. Det kan vere søppel som kan føre med seg fare for forureining. Det er no sett i gang eit arbeid mellom Forsvarsdepartementet og Justis- og politidepartementet som skal munne ut i ei vurdering av overordna problemstillingar knytte til nedgravne eksplosiv frå krigens dagar, m.a. plassering av det sentrale ansvaret, det personellmessige ansvaret og ikkje minst det økonomiske ansvaret.

Det er heilt opplagt at det er trong for å få kartlagt situasjonen nærmare med tanke på kva som har vore gjort, og kva som står att av opprydding i Lakselv. Det er òg nødvendig å få ei oversikt over kor mykje av oppryddinga som er knytt til eksplosiv, og kor mykje som er knytt til meir tradisjonell forureining. Dette vil gi grunnlag for nærmare å vurdere eventuelle pålegg om opprydding og ikkje minst kven som skal bere kostnadene. Miljøverndepartementet vil gå i dialog med aktuelle myndigheter for å få avklart denne saka.

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [11:53:36]: Jeg takker for svaret.

Jeg kan opplyse statsråden om at det pr. dags dato allerede er avdekket 74 tunge bomber, 3 900 granater, flere hundre tonn med søppel, tusenvis av kubikk stål, betong og tanker, som må bli fjernet. Mye av dette er avdekket

i et tett bebygd område. Jeg må si det er trist å høre, når man har levd i en slik situasjon siden 1944, at det fortsatt er vanskelig å kunne definere hvem som har ansvaret for den videre fjerning av dette. Jeg ber innstendig statsråden igjen å svare på: Mener hun ikke at noen må gå inn og ta konkret ansvar i en slik situasjon i stedet for å spre ansvaret, slik at vi opplever en situasjon hvor ingen står ansvarlig?

Statsråd Heidi Grande Røys [11:54:43]: Eg trudde eg var svært tydeleg i mitt svar til representanten Fredriksen då eg sa at forsvarsministeren har sagt at kostnadene knytte til den akutte oppryddingsfasen i Lakselv skal dekkjast over forsvarsbudsjettet. Det betyr at forsvarsministeren har teke eit ansvar for den fasen.

Når det gjeld vidare arbeid – ikkje berre knytt til Lakselv, det kan finnast andre tilsvarende område som må ryddast – er det behov for å klarleggje nærmare kven som har ansvar for kva, ikkje berre, som eg sa, for eksplosiv, men òg andre element som ligg igjen. Det er sett i gang eit arbeid mellom Forsvarsdepartementet og Justis- og politidepartementet der ein skal sjå på overordna problemstillingar knytte til dei nedgravne eksplosiva, men òg på plassering av det sentrale ansvaret, dei personellmessige spørsmåla og ikkje minst dei økonomiske, slik at det vert i orden ikkje berre i Lakselv, men òg i andre tilsvarende område der ein har desse utfordringane. Det arbeidet er i gang. Miljøverndepartementet skal sørge for at ein fortset arbeidet og får avklart saka.

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [11:55:57]: Jeg er selvfølgelig fullstendig klar over at det er mange andre steder dette er et problem, ikke minst i Finnmark.

Men jeg synes det er trasig at man i dag langt mer enn 60 år etter annen verdenskrig, er i en uavklart situasjon og ikke har definert hvem som har det økonomiske ansvaret for å fjerne etterlatenskapene. At Forsvaret har et ansvar når det går på det akutte, er vi fullstendig klar over. Men jeg skulle likt å se en annen landsdel hvor man fant så store mengder med bomber og granater i et tettbefolket område som man gjør i Finnmark. Jeg tror ikke dette hadde vært en sak flere-og-seksti år etter at krigen var slutt, hvis det var snakk om bomber i Tønsberg eller Fredrikstad. Er det ikke på tide at noen viser handlekraft og tar et ansvar?

Statsråd Heidi Grande Røys [11:57:04]: Jo, og det er akkurat det Regjeringa har gjort, og det er det eg viser til. Ikkje berre tek ein ansvaret no, òg det økonomiske ansvaret for den akutte oppryddinga i Lakselv, som Forsvarsdepartementet gjer, men ein har òg sett i gang eit arbeid mellom Forsvarsdepartementet og Justis- og politidepartementet for nettopp å få peikt ut ein ansvarleg, ein som tek ansvaret både personellmessig og for dei økonomiske konsekvensane. Den avklaringa må skje mellom dei myndighetene som er inne i biletet. Den avklaringa er i gang. Miljøverndepartementet skal sørge for at ein har dialog med dei aktuelle myndighetene og får den avklaringa som nettopp trengst.

Spørsmål 6

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Per Roar Bredvold til miljø- og utviklingsministeren, blir besvart av fornyings- og administrasjonsministeren på vegne av miljø- og utviklingsministeren.

Per Roar Bredvold (FrP) [11:57:05]: Jeg ønsker å stille følgende spørsmål:

«I Rendalen i Hedmark blir lokalsamfunnet sterkt plaget av en ulveflokk. Så kritisk er dette at bl.a. barna blir fraktet i drosje til skolen for sin sikkerhet. Ulveflokken er utenfor den såkalte ulvesonen.

Har statsråden, på generelt grunnlag, forståelse for den frustrasjon, usikkerhet og reduksjon av livskvalitet det gir lokalbefolkningen med en slik ulveflokk i nærområdet?»

Statsråd Heidi Grande Røys [11:58:33]: Eg vil presisere at eg er svært oppteken av at folk ikkje skal få redusert livskvalitet som følgje av at vi skal ha levedyktige rovviltbestandar i Noreg. Det er ei målsetjing å gjennomføre rovviltpolitikken med eit lågast mogleg konfliktnivå. Sjølv om det er svært lite sannsynleg at ein vert utsett for åtak frå rovdyr, kan frykta for at det skal skje, opplevast som reell. Når frykta fører til at folk i mindre grad nyttar utmark og nærområde som ei kjelde til auka livskvalitet, er det uheldig. Tiltak som m.a. å frakte barn i drosje til skulen har i unntakstilfelle vore funne riktig å gjennomføre av konfliktdepande omsyn, men det må ikkje oppfattast som noko bevis på at rovdyr i desse tilfella har utgjort nokon reell fare for menneske. For ulv i Osdalen vil eg vise til at Direktoratet for naturforvaltning i sine vurderingar ikkje har funne at ulvane i dette området har ei åtferd som skil seg frå andre ulvar. Direktoratet meiner difor at det ikkje er grunn til å oppfatte ulvane i Osdalen som ein spesiell risiko.

Det er òg viktig å merke seg at det er mange som oppfattar det som ei vinning å ha rovdyr i norsk natur, og eg registrerer at somme òg vurderer moglegheitene for verdiskaping og næringsverksemd knytt til rovvilt. På verdsbasis er det mange døme på ulike former for villturisme. Eg meiner at òg Noreg må auke fokuset på dette området i tida framover.

Eg har stor tru på at spreining av kunnskap og erfaringar som viser at det er mogleg å leve trygt med rovdyr, vil medverke til at frykta og uvissa gradvis vert mindre blant folk. Det er viktig å satse vidare på informasjonstiltak og andre konfliktdepande tiltak for m.a. å sikre spreining av kunnskap om rovdyr. Regjeringa har difor sett inn betydelege ressursar på dette området. I budsjettet for 2009 er posten til førebyggjande og konfliktdepande tiltak auka med 30 mill. kr i forhold til 2008. Totalt er det for 2009 sett av 80,5 mill. kr til dette føremålet.

Direktoratet for naturforvaltning sitt vedtak om ikkje å opne for felling av Osdalsflokken er påklaga av Noregs Bondelag til Miljøverndepartementet. Det er òg varsla at klage vil verte send frå Rendalen kommune. Klagebehandlinga vil skje på vanleg måte ved at Direktoratet for naturforvaltning fyrst gjer ei vurdering av klagene og føre-

bur eventuell oversending til departementet. Det vil difor ikkje vere rett av meg på dette tidspunktet å gå nærmare inn på dei konkrete vurderingane i denne saka.

Per Roar Bredvold (FrP) [12:01:21]: Jeg takker statsråden for et utfyllende svar.

Nå er jeg ikke helt enig i alt. Jeg tror at når det gjelder det med at det er en vinning å ha ulv ute i naturen, er det ganske delte meninger om det – avhengig av om man er i det området som ulven er, eller om man er trygt utenfor. I tillegg: Når det gjelder dette med å leve trygt med rovdyr, har jeg veldig liten tro på at det er mulig.

Mitt oppfølgingsspørsmål går på dette med Direktoratet for naturforvaltning, som egentlig setter seg over det Stortinget har bestemt. Stortinget har bestemt at det skal være ulvesoner. De ulvene vi snakker om nå, er utenfor den såkalte ulvesonen og er til stor sjenanse, til stor frustrasjon, som fører til redusert livskvalitet for dem som bor der. Er det ikke da litt merkelig at et direktorat kan sette seg over det som Stortinget har vedtatt, nemlig at vi skal ha ynglende ulv i ulvesonen, og dersom noen er utenfor, skal ikke det gå på bekostning av de som skal bo der, de skal altså ikke få redusert livskvalitet?

Statsråd Heidi Grande Røys [12:02:24]: No er nok eg og representanten Bredvold ueinige om det er mogleg å ha næringsverksemd som ein òg kan ha økonomisk vinning av innanfor ei sone. Vi ser jo at både i Finland og i Sverige har dei det faktisk òg innanfor sonene. Vi har eksempel òg frå Noreg på at ein ynskjer å utnytte rovviltsonene til å skape næringsverksemd – turistverksemd fyrst og fremst. Elles i Europa og i verda er det òg eksempel på det. Men eg registrerer at representanten Bredvold har eit anna syn på det.

Når det gjeld spørsmålet om Direktoratet for naturforvaltning set seg over Stortingets vedtak eller ikkje, er nettopp det av dei spørsmåla som no er til klagebehandling i Miljøverndepartementet. Og det er slik når det gjeld all klagebehandling, at departementet sjølv sagt ikkje uttaler seg om ei konkret sak før vedtaket kjem, slik at det må eg la vere å kommentere.

Per Roar Bredvold (FrP) [12:03:19]: Jeg takker nok en gang for svaret.

Jeg vil litt tilbake til dette med bolyst. I mange distrikter, bl.a. i Hedmark, reduseres antall folk som bor der, altså det synker hele tiden – dessverre. Bolyst handler om lysten til å bo et sted. Derfor spør jeg statsråden: Tror statsråden at en barnefamilie velger – som i dette tilfellet – å bosette seg i et ulvedistrikt? Tror statsråden at de som allerede bor der med små barn, liker å ha ulven luskende rundt huset, rundt barnehagen, rundt skolen, på skoleveien, slik at en ikke tør å sende barna sine på sykkel eller gående, men at man må ta en såkalt ulvedrosje? Tror statsråden at det å ha ulv rundt seg – som i dette tilfellet – øker bolysten og livskvaliteten?

Statsråd Heidi Grande Røys [12:04:12]: Som eg sa i mitt fyrste svar, er det lite sannsynleg ut frå alt vi veit

om ulv – og for så vidt andre rovdyr – at ein vert utsett for åtak frå rovdyr. Men frykta for det kan opplevast som reell. Og eg kan ikkje uttale meg, for det vert ei subjektiv oppfatning, som kvar enkelt får gjere opp for seg.

Men det som er forferdeleg viktig, er nettopp at vi får spreidd den kunnskapen som vi har. Og det har departementet sett av vesentlege ressursar til, både rein informasjonsspreiing og ikkje minst for å få til ulike konfliktdepande tiltak – ikkje fordi ein fryktar åtak, men fordi vi ser at det i periodar kan vere nødvendig for at folk skal få tryggleik. Denne drosjeløysinga kan vere eitt konfliktdepande tiltak som gjer at ein føler at ein kjem seg ut av situasjonen. Men på sikt meiner eg at det er ingen grunn til at ein ikkje skal ha både bulyst og livskvalitet i dette landet, sjølv innanfor rovdyrsona.

Spørsmål 7

Björg Tørresdal (KrF) [12:05:39]: «I dag kan bønder ha over et halvt årsverk i landbruket og dermed over 20 timers arbeid i uka og tjene ca. 50 000 kr på dette. Hovedinntekten til vedkommende må dermed komme fra vanlig lønnsinntekt.

Hvordan vil statsråden bidra til at bønder som kombinerer landbruksdriften med vanlig lønnsarbeid, og har litt over et halvt årsverk, ikke mister rett til dagpenger dersom vedkommende mister den jobben som gir hovedinntekten?»

Statsråd Dag Terje Andersen [12:06:13]: Etter folketrygdloven er det et vilkår for rett til dagpenger at arbeidstiden er redusert med minst 50 pst. av forutgående vanlig arbeidstid. Faktisk arbeidet tid som selvstendig næringsdrivende tas med i beregningen av vanlig arbeidstid. Vanlig arbeidstid settes aldri høyere enn 40 timer i uken. Bakgrunnen for dette er arbeidsmiljølovens regler om at alminnelig arbeidstid som hovedregel ikke skal overstige 40 timer i uken.

Enkelte selvstendig næringsdrivende, som f.eks. bønder, er arbeidstakere ved siden av næringsvirksomheten, og noen av dem kan ha en samlet arbeidstid på over 40 timer i uken. Vanlig arbeidstid vil da bli satt lavere enn deres reelle arbeidstid før ledigheten, og retten til dagpenger vil falle bort om næringsvirksomheten utgjør mer enn 50 pst. av fastsatt vanlig arbeidstid selv om de er helt ledige i sin jobb som arbeidstakere.

Det er vanskelig via generelle regler å ta høyde for alle de individuelle variasjonene som kan forekomme i praksis. For eksempel måtte et regelverk som fullt ut skulle unngå såkalte terskelverdier, som kravet til 50 pst. arbeidstidsreduksjon, bli svært komplisert å forstå og håndheve.

Det er også viktig å fastholde hovedprinsippene i dagpengeordningen, en trygdeordning som skal gi inntektssikring ved hel eller delvis ledighet, samtidig som ordningen skal stimulere til jobbsøking og overgang til nytt arbeid. Det er derfor begrenset hvor langt en kan gå i å unnta trygdede fra disse prinsippene i dagpengeordningen. Det er viktig at de såkalte arbeidsmarkedskravene omfat-

ter alle som hever dagpenger. Jeg minner også om at dagpengene, av de grunnene som er nevnt, er tidsbegrenset.

Folketrygdlovens krav om at stønadsmottakere skal være reelle arbeidssøkere og i utgangspunktet ta ethvert arbeid i Norge, er vanskelig å oppfylle for delvis ledige med lite arbeidstid å tilby aktuelle arbeidsgivere. Tar man for mye hensyn til behovet for inntektssikring i tilfeller hvor en kombinerer delvis næringsvirksomhet med delvis dagpenger, kan det føre til unødig lange trygdeperioder. Trygden er subsidiær i forhold til inntekt fra arbeid.

Vi har nå sett noen tilfeller hvor permitterte som kombinerer arbeid med næringsvirksomhet, kan ha fått avslag på delvis dagpenger av de grunner som jeg nå har redegjort for.

Regjeringen har foreslått forandringer i bestemmelsene om permittering. Permitteringsregelverket ble forandret i tilknytning til Stortingets behandling av St.prp. nr. 37 for 2008–2009, Om endringer i statsbudsjettet for 2009 med tiltak for arbeid. Regjeringen ble også bedt om å vurdere ytterligere tiltak. Det er vi i gang med, og kravet til reduksjonen av arbeidstiden er naturlig å ta med blant de spørsmålene som vurderes. Senkes f.eks. kravet til arbeidstidsreduksjon, kan resultatet bli at flere får rett til dagpenger.

De vurderingene som gjøres, må ta utgangspunkt i det generelle regelverket for dagpenger som omfatter alle som blir helt eller delvis permitterte eller ledige. En egen særordning tilknyttet inntekt fra jordbruk blir for spesielt.

Björg Tørrsdal (KrF) [12:09:16]: Jeg takker statsråden for et veldig langt svar, men jeg registrerer at svaret var nei til å endre reglene i forhold til at sauebønder kan komme i den situasjonen at hovedarbeidsinntekten deres kan falle vekk – og så sitter de der. På grunn av at de tjener 50 000 kr i året på sauedrift, får de ikke retten til permitteringspenger. Det er en vanskelig situasjon. Og det er en situasjon som åpenbart krever endringer i regelverket, slik at det ikke blir slik at en er nødt for å slutte som sauebonde fordi en risikerer å miste rettighetene sine dersom hovedinntektskilden, f.eks. arbeid på en fabrikk eller i industrien, faller vekk. Mennesker lever ikke av arbeidstid, de lever av arbeidsinntekt.

Ser statsråden at det er utrolig vanskelig for den sauebonden som jeg nevnte i mitt eksempel, dersom han tjener 50 000 kr på et halvt årsverk og har sin hovedinntekt fra en industriarbeidsplass hvor han tjener 300 000 kr i året, for dersom de 300 000 forsvinner, vil han miste rettigheten til ledighetspenger, fordi han arbeider disse 20 timene i uken som sauebonde. Ser statsråden at det er vanskelig?

Statsråd Dag Terje Andersen [12:10:26]: Det ser jeg, men jeg ser at det er den samme situasjonen som for andre selvstendig næringsdrivende, eller for den saks skyld andre som har en bijobb ved siden av full jobb. Hovedpoenget med mitt svar var at man ikke kan lage særregler for enkelte yrkesgrupper. Vi må vurdere de problemstillingene på lik fot med andre. Det finnes andre selvstendig næringsdrivende som er i samme situasjon, de driver litt selvstendig ved siden av, og oppfyller på den måten ikke kravet

til dagpenger, spesielt fordi det i dag er et krav om at man må ha 50 pst. reduksjon av jobben for å få dagpenger. Og det er nettopp i forhold til dét grensetilfellet vi har hovedproblemet, men som jeg også understreket, gjelder ikke dette bare for én yrkesgruppe, men er et felles regelverk for alle. Tilleggsarbeid må tas med når en vurderer hvor stor reduksjonen i arbeidstid er i forhold til retten til dagpenger.

Björg Tørrsdal (KrF) [12:11:30]: Det er mange gårdsbruk i landet som ikke er store nok til å gi en normal årsinntekt, men de er allikevel viktige bidrag til bl.a. matproduksjonen her i landet. En sauebonde med et halvt årsverk bidrar til å produsere fårekjøtt som vi trenger her i landet. Så enkelt er det. Men han kan ikke livnære seg av det. På grunn av generelle regler som rammer denne bonden, tør han ikke ta sjansen på å fortsette med produksjon av sauekjøtt fordi han kan risikere at akkurat de 50 000 han tjener der vil ødelegge hans grunnlag. Det vil jo altså bety at reglene, fordi en regner tid og ikke inntekt, vil true hans ekstraintekt på gården som er viktig for matproduksjonen i landet.

Mine siste tillegsspørsmål til statsråden blir: Hvorfor kan en ikke lage egne regler for landbruket, som er en så spesiell næring, og som er en viktig næring og en næring som på grunn av geografien her i landet er slik at man ikke kan leve av f.eks. sauehold alene? Hvorfor kan en ikke få særregler?

Statsråd Dag Terje Andersen [12:12:35]: Det er fordi det er mange andre som også bidrar positivt til verdiskapingen i distriktene og for så vidt i hele landet, i form av tilleggsarbeid, enten det er taxikjøring eller hva det måtte være i tillegg til en full jobb, eller det er annen selvstendig næringsvirksomhet enn landbruket. Det som er hovedpoenget for meg, er at vi her må likebehandle når det gjelder grensene for hva som skal til for at en havner i den situasjonen at en skal ha erstattet sin inntekt med ytelser fra folketrygden.

Spørsmål 8

Robert Eriksson (FrP) [12:13:24]: Mitt spørsmål til arbeids- og inkluderingsministeren er som følger:

«Statsråden uttalte under en pressekonferanse mandag 23. februar i år følgende: «De som jobbet i Nav ved nyttår, får bli i Nav. Det har vært skapt et inntrykk av at Nav må nedbemanne mens køene vokser. Det er feil, og jeg slår fast at midlertidige stillinger i Nav videreføres.» Undertegnede har mottatt henvendelser bl.a. fra en kvinne som jobber i midlertidig stilling i Nav forvaltning Telemark, hun har fått beskjed nå om at hun ikke får fortsette etter 5. mars i år.

Hvordan vil statsråden følge opp sin egen uttalelse av 23. februar 2009?»

Statsråd Dag Terje Andersen [12:14:04]: Forvaltningsenheten i Telemark ble etablert første halvår i 2008. Arbeids- og velferdsdirektoratet har orientert meg

om at det i startfasen ble opprettet enkelte midlertidige stillinger for å løse nye oppgaver. Arbeids- og velferdsdirektoratet har videre orientert meg om at Nav Telemark besluttet å avvikle disse midlertidige stillingene til fordel for seks faste stillinger fra høsten 2008. Disse stillingene ble så utlyst eksternt med søknadsfrist 6. desember 2008. De ansatte i de midlertidige stillingene søkte på de ledige, faste stillingene sammen med andre eksterne søkere. Ansatte i de midlertidige stillingene ble, sammen med de andre søkerne, innkalt til intervju. Den 3. februar 2009 ble seks personer tilsatt av tilsetningsrådet i de faste stillingene.

Jeg er orientert om at Arbeids- og velferdsdirektoratet, i etterkant av pressekonferansen den 23. februar, orienterte alle ansatte om at etaten samlet kunne forvente å få videreført sitt bemanningsnivå fra 2008. Det innebærer ikke at det er gitt garantier i forhold til varigheten av den enkelte arbeidsforhold. Alle ansettelsesforhold skal selvsagt behandles etter gjeldende regler og bestemmelser.

Det vil bli lagt fram en stortingsproposisjon senest 20. mars i år, og proposisjonen vil inneholde en nærmere redegjørelse for premissene for etablering av arbeids- og velferdsforvaltningen, situasjonen i Arbeids- og velferds-etaten samlet sett, status for gjennomføringen av Nav-reformen, en gjennomgang av iverksatte tiltak samt strategier og tiltak framover for å sikre ordinær drift av etaten og gjennomføring av Nav-reformen.

Robert Eriksson (FrP) [12:15:45]: Jeg takker for svaret.

La meg si det slik: Dette gjelder ikke bare i Telemark, for også rundt omkring i de andre Nav-distriktene – hvis man kan bruke det begrepet – har man midlertidig ansatte. På den pressekonferansen som ble avholdt den 23. februar, tror jeg mange satt igjen med et inntrykk av at de som hadde midlertidige stillinger, skulle få lov til å fortsette. Jeg tror mange hadde et håp om og en tro på at de skulle få lov til å fortsette i jobben, selv om den midlertidige perioden gikk ut en gang i løpet av vinteren eller våren. Så er ikke tilfellet.

Jeg har også kjennskap til Nav Telemark, og jeg vet at det bl.a. ble ansatt en del i midlertidige stillinger høsten 2008. De har, som statsråden var inne på, blitt gjort om til faste stillinger.

Mitt første oppfølgingsspørsmål til statsråden blir: Kan statsråden forstå at de som har hatt midlertidige stillinger, og som nå ikke får fortsette, blir skuffet og synes det er merkelig i forhold til de uttalelsene som ble gitt på pressekonferansen den 23. februar?

Statsråd Dag Terje Andersen [12:16:53]: Jeg kan forstå at folk som har en midlertidig stilling, synes det er trist og skuffende hvis den midlertidige stillingen ikke blir videreført – men ikke med utgangspunkt i det jeg sa den 23. februar. Da sa jeg at vi ville sørge for at stillingsnivået i Nav ble opprettholdt. Selvfølgelig er det slik innenfor en organisasjon med 14 000 ansatte at man står fritt til å be- manne forskjellig i fylkene – flytte stillinger. Når det f.eks. blir ledighet i Høyanger, trenger en ekstra stillinger der, ikke sant? Men poenget er at vi opprettholder det aktivi-

tetsnivået og det stillingsnivået som var på det tidspunktet jeg uttalte meg.

Til spørsmålet om faste stillinger: Jeg mener generelt at for arbeidstakere er faste stillinger å foretrekke framfor midlertidige stillinger. At enkelte midlertidige stillinger blir gjort om til faste, anser jeg faktisk som en fordel for arbeidstakerne og en trygghet for de ansatte i Nav, ikke en ulempe. Men det er altså det totale ressursnivået som skal videreføres. Jeg sitter selvfølgelig ikke og behandler hver enkelt av de 14 000 stillingene i Nav.

Robert Eriksson (FrP) [12:18:11]: Jeg har full forståelse for at statsråden ikke sitter og behandler hver enkelt av de 14 000 stillingene.

Men så er det slik at statsråden tidligere har sagt, og også understreket i dag, at Nav vil få beholde den bemanningen de hadde ved utgangen av 2008, også i 2009. Det er jeg glad for, og det er positivt. I tillegg har Stortinget i forbindelse med tiltakspakken vedtatt at det skal 320 nye, midlertidige stillinger inn i Nav som følge av bl.a. finans- krisen. Det betyr at det faktisk skal flere personer – flere årsverk – inn i Nav-systemet enn det som var tilfellet i 2008, og da blir det ekstra vanskelig å forstå at mange av dem som har hatt midlertidige stillinger, og som er opplært, nå mister jobben sin. Man tar inn nye folk som skal opplæres. Er ikke statsråden redd for at en slik type skifting av arbeidskraft – med mer opplæring – vil skape større restanser og dårligere saksbehandling?

Statsråd Dag Terje Andersen [12:19:12]: Det å øke aktiviteten og innsatsen i form av arbeidskraft så mye som vi gjorde i fjor høst, innebærer nettopp en slik utfordring som representanten snakker om. Det tar tid i forhold til opplæring, og det tar tid før en får resultater av de nye ressursene. Når en har hatt folk i midlertidige stillinger i Nav, og perioden forlenges, er det alminnelige at det er de som er i de midlertidige stillingene, som fortsetter. Jeg sier at det er det vanligste.

Så til tilfellet fra Telemark, som det ble spurt om, hvor midlertidige stillinger ble gjort om til faste. Det oppfatter jeg som positivt. Det er slik at andre enn dem som hadde de midlertidige stillingene, også har rett til å søke faste stillinger. Gjennom den søkerprosessen har nå seks personer faste stillinger i stedet for at det i utgangspunktet var midlertidige stillinger. Når det gjelder noen av disse stillingene, går jeg ut fra at man har fått mer kvalifiserte søkere til de faste stillingene enn det som var tilfellet ved de midlertidige ansettelsene.

Presidenten: Presidenten vil minne statsråden om at all tale skal gå gjennom presidenten.

Spørsmål 9

Fra representanten Harald T. Nesvik til helse- og omsorgsministeren:

«Undertegnede viser til Verdens Gang 26. februar, der det kommer frem at Rikshospitalet vil kutte i fedmebe-

handlingen ved Kysthospitalet i Stavern. Dette tilbudet er, slik undertegnede ser det, et svært godt tilbud til en sårbar pasientgruppe.

Hvordan stiller statsråden seg til en eventuell nedleggelse av dette tilbudet ved Kysthospitalet, og hva vil han eventuelt gjøre for å sørge for at tilbudet videreføres, i minst like stort omfang som i dag?»

Spørsmål 10

Fra representanten Odd Einar Dørum til helse- og omsorgsministeren:

«Bydelsoverlegen i Nordre Aker bydel i Oslo roper varsku fordi syke eldre pasienter som må ha sykehjemsplass eller tilsyn hjemme, skrives ut for tidlig fra sykehusene.

Hva vil statsråden gjøre på kort sikt for å sørge for at utskrivningspraksisen ved sykehusene for alvorlig syke eldre blir bedre?»

Spørsmål 11

Fra representanten Leif Helge Kongshaug til justisministeren:

«I politidistriktet Nordmøre og Romsdal reageres det med frustrasjon og vantro på orienteringer som i disse dager blir gitt om at lensmannskontoret i mange kommuner ligger an til å forsvinne. Dette gjelder også for store kommuner med innbyggertall opp til ti tusen innbyggere. Begrunnelsen er for trange økonomiske rammer. Tilstedeværelse av politi og nærhet til lensmannskontoret er viktig for innbyggerne i enhver kommune.

Er statsråden enig i en slik sentralisering av lensmannskontor som det nå synes å legges opp til?»

Presidenten: Spørsmålene 9–11 er utsatt til neste spørretime.

Spørsmål 12

Gunnar Kvasheim (V) [12:20:36]: «StatoilHydro har trukket seg fra arbeidet med å etablere et testsenter for marin energiproduksjon på Karmøy. Det samme har andre selskaper gjort. Begrunnelsen er at staten ikke har villet medvirke økonomisk til tilrettelegging for dette senteret.

Hvordan vil statsråden bidra til at arbeidet med dette senteret kan videreføres?»

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:21:01]: Det er i dag betydelig interesse for forskning, utvikling og utbygging av vindkraft i Norge. Regjeringa ønsker å fremme denne utviklinga gjennom å stimulere aktører som har god kompetanse på dette området. Det er Forskningsrådet og Enova som er Regjeringas viktigste redskap i denne sammenheng. Forskningsrådet gir støtte til aktivitet som ligger tidlig i utviklingskjeden, og Enova gir støtte til full-

skala utprøving av teknologi og utbygging av fullskala vindkraftparker.

StatoilHydro sendte i mai 2008, i samarbeid med Lyse og Fred. Olsen, en søknad til departementet om støtte til bygging av felles infrastruktur for uttesting av marin fornybar energi-produksjon utenfor Karmøy. Prosjektet omfattet en utvidelse av StatoilHydros sjøkabel til Hywind-prosjektet fra 2,3 MW til 15 MW, slik at flere marine energikonsepter kunne testes ut i tillegg til Hywind. Resultatet ble at StatoilHydro bygger ut Hywind-prosjektet med en 15 MW kabel uten støtte. Forventet igangsetting av prosjektet er i løpet av året.

Karmøy kommune har overfor Olje- og energidepartementet gitt sin støtte til StatoilHydros testpark. Det vil danne grunnlaget for etablering av Marin Energi Test Senter Karmøy – MET-senter som det kalles – som kjøres som et eget prosjekt med flere interessenter. Karmøy kommune søkte i august 2007 Olje- og energidepartementet om støtte til et forprosjekt for å utrede et slikt senter. Søknaden ble ikke støttet, ut fra at et slikt prosjekt ville falle utenfor de virkemidler departementet rår over. Olje- og energidepartementet har etter den tid ikke mottatt noen søknad om støtte til MET-senteret.

Det er mange initiativ som går på etablering av test-sentre og testområder for utprøving av nye marine energiteknologier. Det er viktig å se disse initiativene i sammenheng. Det er også viktig at initiativene i størst mulig grad er koordinerte. Det gjøres også ulikt arbeid for å undersøke behovet og grunnlaget for etablering av slike sentre.

Jeg gav i høst Enova i oppdrag å undersøke det foretningmessige grunnlaget for å etablere en felles infrastruktur for demonstrasjonsprosjekter innen marin fornybar kraft-produksjon. Prosessen viste at det er mange interessenter i slike prosjekt, både ulike forskningsmiljøer, kommersielle selskaper, lokale interesser og myndighetsorganer. Hovedkonklusjonen er imidlertid at det ikke i dag foreligger et foretningmessig grunnlag for etablering av en slik infrastruktur. Enova vil videreføre prosessen for å avklare brukernes behov.

Departementet arbeider nå med en nasjonal strategi for marin fornybar energi som inkluderer forskning og teknologutvikling, helhetlige arealvurderinger for utbygging av marin fornybar energi mv. Det tas sikte på at lovforslag og strategi framlegges for Stortinget før sommeren.

Jeg er opptatt av å legge til rette for utnyttelse av marine fornybare energiresurser. Imidlertid ser jeg at det er behov for å klargjøre hvilke roller staten og de private aktørene skal ha her. Jeg vil derfor invitere initiativtakerne bak testanlegget og MET-senteret til møte om denne saken.

Gunnar Kvasheim (V) [12:24:19]: Statsråden sier at det ligger utenfor virkemiddelapparatets retningslinjer å gi støtte til dette senteret. Det er snakk om et senter som har aktivitet på et område som representanter for Regjeringen har sagt at en prioriterer veldig høyt. En ønsker å få utnyttet det store potensialet som finnes for marin energiproduksjon. I en slik fase er det ofte nødvendig å snu seg rundt og tilpasse seg de nye behovene utover det som

er tilrettelagt i eksisterende retningslinjer, nettopp ved å utnytte en mulighet som dukker opp. Og her hadde StatoilHydro, Lyse Energi og Fred. Olsen et opplegg som de inviterte staten til å være med på, for å tilrettelegge for videre testing av marin energiproduksjon, og søknaden var rettet til Olje- og energidepartementet. Hvordan henger dette sammen med denne uttrykte ambisjon om å satse på dette området, når en ikke er villig til å bidra for å få utløst det potensialet som ligger her, slik som det er synliggjort på Karmøy?

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:25:21]: For det første sa jeg uttrykkelig i mitt innlegg at det er utenfor departementets virkemiddelområde, og jeg er helt sikker på at representanten Kvasheim kjenner godt til budsjettposter og innretning på Olje- og energidepartementets budsjett, som jo vedtas i Stortinget hver høst. Til tross for gode intensjoner og ønsker rundt dette, er det en realitet at innenfor Olje- og energidepartementets budsjett er det ikke noen konkrete poster som hjemler pengebruk/overføringer til den type prosjekter som det som lå i den søknaden Olje- og energidepartementet mottok i fjor i denne saken.

Jeg tror representanten Kvasheim er godt kjent med mine ambisjoner her. Jeg konstaterer at representanten Kvasheim også har betydelige ambisjoner på dette området. Jeg sier samtidig at jeg vil ta et møte med aktørene for å bli nærmere orientert om deres tanker. Men uansett kommer en ikke bort fra at innenfor Olje- og energidepartementets budsjett er det ikke tilrettelagt for den type prosjekter gjennom de postene som er der.

Gunnar Kvasheim (V) [12:26:35]: Det som er et problem, er at det etablerte virkemiddelsystemet ikke er tilpasset de nye virkemidlene og derfor ikke klarer å respondere fornuftig på denne type initiativ.

Jeg har registrert at representanter for regjeringsspartiene, bl.a. Tore Nordtun, sier at dette prosjektet er godt i samsvar med klimaforlikets intensjon og satsing på marin energiproduksjon. Nordtun har også sagt at siste ord ikke er sagt i denne saken, og pekt på at det skal være en ny tildelingsrunde til sommeren. Er det rett at siste ord ikke er sagt når det gjelder denne søknaden, og at det er en reell mulighet for at disse 30 mill. kr vil bli innvilget, slik at en vil kunne få i gang dette spleiselaget igjen mellom private aktører og det offentlige?

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:27:25]: Jeg avsluttet mitt første innlegg med å si at jeg ønsker å ha et møte med aktørene for å få en nærmere beskrivelse av prosjektet og hva de jobber med. Sånn sett sier vel representanten Nordtun og undertegnede det samme i forhold til at dette er interessante perspektiver som det blir sagt og formulert en del om i det prosjektet på Karmøy, så jeg har ønske om å bli nærmere orientert om det.

Men igjen: Når det gjelder virkemiddelapparatet, må gjerne representanten Kvasheim mene at det ikke er tilpasset den tiden vi er inne i, men uansett er ikke Olje- og energidepartementet som mottaker av en søknad noe departement for tildeling av konkrete støttemidler til et sånt

prosjekt. Jeg tror innerst inne at representanten Kvasheim også vet det veldig godt. Hvilke vurderinger Enova vil gjøre av en konkret søknad innenfor dette området, kan ikke jeg her konkludere på. Men at satsing på vind og den type prosjekter som Hywind-prosjektet og MET-senteret på Karmøy ligger innenfor, er innenfor det vi ønsker å få til løsninger på, er helt klart.

Spørsmål 13

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:28:50]: Mitt spørsmål lyder:

«Ifølge Dagens Næringsliv 2. mars mener statssekretær Robin Kåss «det kan være nødvendig å gå videre med et fullskalaanlegg før man har fått høstet alle erfaringer fra testanlegget». Fagfolk vil mene at slik hastverk medfører høy risiko for feil valg og dårlig ressursbruk.

Støtter statsråden sin statssekretærs vurderinger, og hva er i så fall statsrådens resonnement i forhold til at et slikt hastverk vil øke sjansen for at man klarer å utvikle en CO₂-renseteknologi som er teknologisk robust og økonomisk bærekraftig?»

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:29:32]: CO₂-håndtering er et nødvendig tiltak for å redusere utslipp av klimagasser både i Norge og i resten av verden. Dette må komme i tillegg til satsingen på fornybar energi og energieffektivisering. Det internasjonale energibyrået, IEA, framhever fangst og lagring av CO₂ som helt avgjørende for at vi skal kunne nå 2-gradersmålsettingen. Dette er også bakgrunnen for Regjeringas satsing på fangst og lagring av CO₂.

Regjeringa jobber målrettet for å utvikle et best mulig prosjekt på Mongstad. Prosjektet handler ikke bare om å fange CO₂ fra gasskraftproduksjon i Norge, men også om å bidra til å utvikle kommersiell teknologi, slik at land som Kina, India og andre store land med betydelige utslipp også kan bruke denne teknologien for å redusere sine utslipp i forbindelse med en stadig økende energiproduksjon. Det er gjennom konkrete prosjekter vi kan bidra til å utvikle CO₂-håndteringsteknologi og sikre bred anvendelse i Norge og andre land.

Jeg mener at Norge som produsent av fossile energikilder bør være ledende i å få til reduksjoner av egne klimagassutslipp. Masterplanen til StatoilHydro viser at det er teknisk gjennomførbart å fange mer enn to millioner tonn CO₂ fra kraftvarmeverket og raffinieriet på Mongstad. Jeg mener det ikke er tid å miste i arbeidet med å redusere disse utslippene.

Vi har høstet erfaringer og vunnet kunnskap fra arbeidet med prosjektet på Mongstad i mer enn to år. Ytterligere arbeid vil pågå fram til utbygginga av fullskalaanlegget. Både planleggingsarbeidet og teknologiseret vil være nyttig for utbygginga av fullskalaanlegget.

Vi kan alle være enige om at arbeidet med å realisere CO₂-håndtering er krevende. Teknologier for CO₂-fangst er fortsatt uprøvd i større skala – også på verdensbasis. Men vi er i gang med konkret arbeid på Mongstad. Dette arbeidet er viktig for å redusere norske utslipp og for at

CO₂-håndteringsteknologi skal kunne bli interessant i et globalt perspektiv.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:31:34]: Jeg takker for svaret, men jeg føler ikke at statsråden egentlig besvarte utfordringen. Det ble en generell prosjektgjennomgang som jeg er godt kjent med fra før, og som således ikke bringer inn noe nytt.

Når jeg tar opp spørsmålet, er det ikke for at vi skal ha en diskusjon for eller imot CO₂-fangst, men det er spørsmål om hvordan man skal gjøre det på en best mulig måte. Ting tyder på at Mongstad-prosjektet vil koste minst 25 milliarder kr, og det er veldig mye penger som man eventuelt kunne ha brukt på andre ting. Når man i tillegg vet at det er 5 000–8 000 anlegg som i så fall skal renses, hvis man får dette til, er det av relativt marginal betydning om man får til å rense Mongstad ett eller to år tidligere, hvis man ikke samtidig klarer å få til en teknologi som er så robust at andre ønsker å bruke den.

Derfor spør jeg igjen: Hva er det som gjør at Regjeringen har så stort hastverk her at man ikke engang vil ta hensyn til testanleggets resultater, og hvor sannsynlig er det at det vil gjøre at vi faktisk får tatt i bruk CO₂-fangst i stor skala i verden?

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:32:42]: Jeg mener nok at jeg svarte på spørsmålet, men det er ikke sikkert at spørreeren likte det svaret jeg gav.

Min inngang her er at vi jobber parallelt med to utfordringer. Den ene er, som jeg sa i svaret mitt, det internasjonale perspektivet og det at vi gjennom teknologisenteret på Mongstad, og også gjennom erfaringene på fullskalaanlegget, skal få på plass en teknologi som er mulig å bruke også i land som ikke er de rikeste i verden, og som har mange konkrete punktutslipp, som også spørreeren refererte til. Det er det ene.

Det andre går på at vi har en jobb å gjøre i Norge for konkret å komme i gang med å rense store punktutslipp, og der konstaterer jeg at jeg er betydelig mer utålmodig enn hva representanten Solvik-Olsen er. Det er en ærlig uenighet, at jeg er mer bekymret i forhold til å få ned de norske utslippene enn hva spørreeren er. Så jeg mener at vi her må kombinere de to målsettingene med at vi skal få på plass et teknologisenter i verdenstoppen som virkelig skal bidra til å spre teknologi og sørge for at CCS blir gangbart også i andre land, men at vi må jobbe med egne nasjonale prosjekt, hvor utslippene skal ned.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:33:44]: Av og til er det ikke nok å være utålmodig – man må være vel så opp-tatt av resultatene man kan få. Hvis man bruker ett eller to år mer på å forske og å få teknologien til å fungere, vil det gi et bedre resultat på lang sikt enn om man hadde hastverk med å bygge et fullskalaanlegg før man fikk resultatene fra testanlegget bare fordi man har et nasjonalt regnskap å ta hensyn til. Igjen vil denne utålmodigheten medføre at man faktisk kan ende opp med å bygge et fullskalaanlegg som ikke virker særlig godt. Når man i tillegg skal bygge et fullskalaanlegg på Kårstø som man ikke har testet ut i forkant, ender man opp med at man får rensed de to store punktutslippene i form av gasskraftverk som man har i Norge, og da må man spørre seg: Hvis man da videreutvikler teknologien, betyr det at for å teste ut i fullskala skal man rive ned på Mongstad og Kårstø for å bygge opp på nytt, for å bevise for verden at man har fått til noe som fungerer, eller skal man gå ut i resten av verden? Poenget her er altså at istedenfor å haste av gårde med å bygge noe stort som ikke virker, bør man heller være sikker på at det man bygger, fungerer, før man setter spaden i jorden. Er ikke det en logisk tilnærming?

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:34:52]: Vi bygger ikke for å rive. Vi bygger for å få på plass et renseanlegg som skal bli det beste i verden på det tidspunktet dette anlegget kommer opp. Det er heller ikke slik at vi ikke har noen kompetanse for å bygge renseanlegg. Vi har mye kunnskap og mye teknologi i Norge. Det er også internasjonal teknologi tilgjengelig på dette området, så det er ikke snakk om å bygge et anlegg som vi mener ikke er et fullverdig anlegg. Samtidig ser vi at i forhold til særlig kostnadselementet må vi jo knekke betydelig flere koder enn det vi har klart så langt, for vi klarer ikke å gjøre den teknologien anvendelig verden over med det kostnadsbildet vi ser, f.eks. på fullskalaanlegget på Mongstad. Så det er ikke sånn at vi her driver på noe steinaldernivå med å sette i gang på Mongstad nå. Vi trenger å løse utslippsproblemene på Mongstad, og byggingen av det anlegget vil også være en pådriver for å få ny teknologi og få erfaring som kan overføres til andre land.

Presidenten: Da er dagens ordinære spørretime over. Dagens kart er ferdigbehandlet.

Ber noen om ordet etter § 37 a i Stortingets forretningsorden? – Møtet er hevet.